

Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi
Journal of Muallim Rifat Faculty of Education

ISSN: 2667-5234

Bilimsel Alan Gezilerine Yönelik Veli Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Yılmaz DEMİR¹

Makale Bilgisi	ÖZET
<i>Geliş Tarihi:</i> 06.12.2022	<p>Bu araştırmada ortaokul öğrenci velilerinin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma temel nitel araştırma yöntemi dikkate alınarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kilis ili merkez ilçede öğrenim gören 104 yedinci sınıf öğrencisinin velileri oluşturmaktadır. Velilerden yazılı görüş alınarak araştırma verileri toplanmıştır. Araştırma verileri Maxqda 12 programı aracılığıyla içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda velilerin tamamının eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekli olduğuna inandığı, neredeyse tamamının (%97.1) çocuğunu eğitim öğretim amaçlı gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine göndermek istedikleri, önemli bir çoğunluğunun (%85.6) ise günübirlik gezileri tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan velilerin yarısından fazlası (%65.4) velilerin de bilimsel alan gezisi gerçekleştirebileceğine ilişkin görüş bildirmiştir. Bunun yanında araştırma kapsamında veliler, eğitim öğretim sürecinde yeteri kadar bilimsel alan gezilerinin yapılmadığına inandıklarını belirtmişler ve bilimsel alan gezileri önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik çeşitli çözüm önerilerinde bulunmuşlardır.</p> <p>Anahtar Sözcükler: Aile katılımı, bilimsel alan gezileri, ortaokul, veli görüşleri</p>
<i>Düzeltilme Tarihi:</i> 17.12.2022	
<i>Kabul Tarihi:</i> 17.12.2022	
<i>Basım Tarihi:</i> 25.01.2023	

Evaluation of Parents' Opinions on Scientific Field Trips

Article Info	ABSTRACT
<i>Received:</i> 06.12.2022	<p>In this study, it is aimed to evaluate the opinions of the parents of secondary school students on scientific field trips. The research was conducted taking into account the basic qualitative research method. The study group of the study consists of parents of 104 seventh grade students studying in the central district of Kilis province in the fall period of 2021-2022 academic year. The research data was collected by obtaining written opinions from the parents. Research data were subjected to content analysis via Maxqda 12 program. As a result of the research, it was determined that all of the parents believe that scientific field trips are necessary for educational purposes, almost all (97.1%) wanted to send their children to scientific field trips for education, and a majority (85.6%) preferred daily trips. In addition, more than half of the parents who participated in the study stated that the parents could also perform a scientific field trip. In addition, the parents stated that they believed that they did not have enough scientific field trips during the educational process and made various solutions to remove the obstacles to scientific field trips.</p> <p>Keywords: Family involvement, scientific field trips, secondary school, parent opinions</p>
<i>Revised:</i> 17.12.2022	
<i>Accepted:</i> 17.12.2022	
<i>Published:</i> 25.01.2023	

¹ Dr., MEB-Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Kilis-TÜRKİYE, yvmzdmr1983@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5477-1300

1. GİRİŞ

Eğitim öğretim süreci içerisinde eğitim çalışanlarının yaparak yaşayarak öğrenmelerine dayalı, öğrencilerin çevresindeki bireylerle veya çeşitli kurum ve kuruluşlarla etkileşime geçebildiği öğrenme öğretme ortamlarının hazırlanması gerektiğinin önemi bilinmektedir (Taylor, Morris ve Cordeau-Young, 1997). Okul dışı öğrenme öğretme ortamları içerisinde değerlendirilen ve öğrencileri okul sınırları dışına taşıyan bilimsel alan gezileri, bu faaliyetlerden biri olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin derslerde işledikleri konu ve kavramları birinci elden kaynaklardan görerek ya da inceleyerek öğrenmelerine olanak sağlayan, yapılandırmacı eğitim anlayışla paralel olarak öğrenci merkezli yaklaşımlardan biri olan (Atayeter ve Tozkoparan, 2016) bilimsel alan gezileri, öğrencilere gerçek bir eğitsel deneyim sunmaktadır. Öğrencilerin gerek doğal gerekse sosyal çevrelerini daha iyi kavramalarına, algılamalarına ve tanımalarına olanak sağlayan bilimsel alan gezileri; “okulun yakın çevresinden, pazar yerine, resmî dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazı alanlarına, atölyelere, müzelere ve tarihî mekânlara (tarihî yapılar, anıtlar, müze-kentler, savaş alanları, sanal müze gezisi vb.)” (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB, 2018]) kadar çeşitli doğal ve beşerî ortamlarda gerçekleştirilme imkanına sahiptir.

İlgili alanyazındaki akademik çalışmalar, bilimsel alan gezilerinin öğrencilere dönük birçok yararının olduğunu ortaya koymaktadır. Bilimsel alan gezilerinin özellikle öğrencilerin sosyal, duyuşsal, bilişsel ve psikomotor becerilerini desteklediği (Berberoğlu vd., 2013; DeWitt ve Storksdieck, 2008; Dillon vd., 2006; Kızıldaş ve Sak, 2018; Lakin, 2006; Tatar ve Bağrıyanık, 2012), sosyal ve kişisel becerilerini geliştirdiği (Michie, 1998), kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını, derse yönelik tutum ve motivasyonlarını, akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği (Demir, 2021) ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağladığı (Ertaş, 2012; Griffin, 2004; Güleç ve Alkış, 2003; Güler, 2009; Karakaş Özür, 2010; Koca, 2014) belirlenmiştir. Dahası öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini destekleme, gerçek yer ve konulara dayanarak karar verme becerilerini geliştirme ve diğer insanların değer ve tutumlarını değerlendirebilecek yeterlik kazandırma (Alkış, 2008) bilimsel alan gezilerinin yararlarına eklenebilecek kazanımlardandır.

Oldukça eğlenceli ve heyecan verici etkinliklerden biri olan bilimsel alan gezileri (Tortop ve Özek, 2013) ne yazık ki öğretmenler tarafından çeşitli gerekçeler öne sürülerek eğitim öğretim sürecine pek dahil edilememektedir. Özellikle zaman baskısı, ekonomik ve bürokratik kısıtlamalar ile ulaşım sorunu gibi çeşitli nedenlerle öğretmenlerin bilimsel alan gezilerinden faydalanamadıkları çeşitli araştırmalarda (Atayeter ve Tozkoparan, 2014; Atayeter ve Tozkoparan, 2016; Carrier, 2009; Çelikkaya ve Kuş, 2009; Çengelci, 2013; Çetin, Kuş ve Karatekin, 2010; Güven, Gazel ve Sever, 2004; Mazman, 2007; Orion ve Hofstein, 1994; Orion vd., 1997; Karakaş Özür, 2010; Simmons, 1998) ortaya konulmuştur. Bununla birlikte ilgili araştırmalarda bilimsel alan gezilerinin önündeki engellerin ortadan kaldırılması gerektiği vurgulanmaktadır (Ata, 2002; Bozdoğan, 2007; Çulha, 2006; Kamber, 2007; Mazman, 2007; Uludağ, 2003).

Kapsayıcılığı geniş olan bilimsel alan gezileriyle ilgili gerek teorik gerekse uygulamalı çok sayıda çalışmanın farklı disiplinlerce yapıldığı görülmektedir. Gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde bilimsel alan gezileriyle ilgili olarak başta coğrafya (Alkış, 2008; Arı, 2020; Balcı, 2010a; Balcı, 2010b; Ballı, 2009; Doğanay, 1993; Garipağaoğlu, 2001; Korkmaz, 2006; Özay, 2003; Şenyurt, 2013; Boyle vd., 2007; Fuller, 2006; Fuller, Edmondson, France, Higgitt ve Ratinen, 2006; Han ve Foskett, 2007; Kent, Gilbertson ve Hunt, 1997; Lai, 1999; Medzini, Meishar-Tal ve Sneh, 2015; Munday, 2008; Orion ve Hofstein, 1994; Panelli ve Welch, 2005) ve sosyal bilgiler (Açar, 2010; Açıkgöz, 2006; Ay, 2015; Çetin vd., 2010; Çetin ve Metin, 2013; Çulha, 2006; Gökçaya ve Yeşilbursa, 2009; Kayağ, 2009; Kızıldaşoğlu, 2003; Koca, 2014; Mazman, 2007; Özkan, 2009; Şan, 2016; Tozkoparan, 2013; Yıldırım, 2012; Kenna ve Russell, 2015; Kenna, 2019; Sitali-Mubanga1, Lukonga1 ve Denuga, 2018; Taylor vd., 1997) disiplin alanları olmak üzere farklı disiplinlerce çok sayıda çalışmanın yapıldığı görülmektedir.

İlgili çalışmalarda katılımcıların daha çok öğrenci ve öğretmenlerden oluştuğu fakat velilere pek yer verilmediği tespit edilmiştir. Nitekim ulusal düzeyde, velilerin katılımcı olarak yer aldığı sadece bir çalışmaya ulaşılmıştır. Kızıltaş ve Sak (2018) tarafından yapılan çalışmada bilimsel alan gezisi deneyimi olan okul öncesi öğrenci ebeveynlerinin gezilere yönelik görüş ve deneyimleri incelenmiştir. Alanyazında ortaokul düzeyinde ebeveynlerin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşlerinin alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Oysaki okul öncesinde olduğu gibi ilk ve ortaokul düzeyinde de ebeveynlerin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşlerinin alınması önemlidir. Nitekim eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezisi etkinliklerinin düzenlenebilmesi için ebeveynlerin onayının ve desteğinin alınması elzemdir (Kızıltaş, 2016). Bu sağlanırsa yani “öğretmenlerin aile desteğini sağlamaları durumunda alan gezisi çalışmalarına daha sıklıkla yer verecekleri düşünülmektedir” (Kızıltaş ve Sak, 2018, s. 471). Dolayısıyla ortaokul düzeyindeki öğrenci ebeveynlerinin bilimsel alan gezilerine dönük görüşlerinin alınmasının, bu gezilerin uygulanabilirliği ve etkililiği açısından oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bu gerekçelerle mevcut araştırmada ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın ilgili alanyazına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın ana problem cümlesi “ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşleri nedir?” şeklinde iken alt problem cümleleri ise şu şekildedir:

- ✓ Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme durumu nedir?
- ✓ Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- ✓ Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin tercih ettikleri bilimsel alan gezisi türü (günübirlik/ konaklamalı) hangisidir?
- ✓ Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezisi yapılma düzeyine ilişkin görüşleri nelerdir?
- ✓ Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik çözüm önerileri nelerdir?
- ✓ Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin (öğretmenin talimatlarına uyarak) gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğine yönelik görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, temel nitel araştırma yöntemine göre yürütülmüştür. Merriam, (2013) nitel araştırma desenlerinden olan fenomenoloji, öyküsel analiz, gömülü (örtük) teori, eleştirel ve etnografik çalışma dışında kalan nitel araştırmaları genel bir şemsiye olarak temel nitel araştırma olarak nitelemektedir. Temel nitel araştırmaları tüm disiplin alanlarında görülebileceğini vurgulayan Merriam (2013) bu araştırma deseniyle veriler görüşmeler, gözlemler veya doküman analizi yoluyla toplanabilir olduğunu belirtmektedir. Bu araştırmada ise veriler görüşme yapılarak toplanmıştır. Briggs görüşmenin “sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama yöntemi olduğunu savunmak ve bu durumun, görüşme yönteminin; bireylerin deneyimlerine, tutumlarına, görüşlerine, şikayetlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi elde etmede oldukça etkili bir yöntem olmasından kaynaklandığını belirtmektedir” (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 129). Ailelerin bilimsel alan gezilerine yönelik deneyimlerini, tutumlarını, görüşlerini, şikayetlerini, duygularını ve inançlarını ortaya çıkarmak için görüşme türlerinden biri olan “standartlaştırılmış açık uçlu görüşme” gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler “dikkatlice yazılmış ve belirli bir sıraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve sırada sorulur” (Patton,

1987, s. 112). Bu tür bir yaklaşımla görüşmeci yanlılığı veya öznelliği azaltılmış olur (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini, 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kilis ili merkez ilçedeki yedinci sınıflardaki öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunu ise 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kilis ili merkez ilçede öğrenim gören 104 yedinci sınıf öğrencinin velisi oluşturmaktadır. Bu örneklem grubu, uygun örnekleme yöntemiyle (Creswell, 2019; Yıldırım ve Şimşek, 2016) seçilen bir devlet ortaokuldaki velilerden oluşmaktadır. Bu çalışmanın başında 116 veli örneklem grubunda yer almasına rağmen "Veli Görüş Formu" ve "Kişisel Bilgi Formu"ndaki soruların bir kısmını veya tamamını boş bırakan 12 veliye ait veriler araştırmaya dahil edilmemiştir. Böylelikle katılımcıların %56.7'si kadın, %43.3'ü erkek velilerden oluşmaktadır. Ayrıca katılımcıların %14.4'ü ilkokul, %27.9'u ortaokul, 24'ü lise, 26.9'u lisans, %6.7'si ise lisansüstü eğitiminden mezun olmuştur. Katılımcıların yaş durumları incelendiğinde ise %9.6'sının 20-30, %61.5'inin 31-40, %26.9'unun 41-50, %1.9'unun ise 51 yaş ve üstü aralığına sahip olduğu görülmektedir. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikleri	f	%
Cinsiyet	104	100
Kadın	59	56.7
Erkek	45	43.3
Eğitim durumu	104	100
İlkokul	15	14.4
Ortaokul	29	27.9
Lise	25	24
Lisans	28	26.9
Lisansüstü	7	6.7
Yaş	104	100
20 - 30 yaş arası	10	9.6
31 - 40 yaş arası	64	61.5
41 -50 yaş arası	28	26.9
51 yaş ve üstü	2	1.9

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada elektronik ortamda oluşturulan standartlaştırılmış açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ile kişisel bilgi formu aracılığıyla kaynak kişilerden veriler toplanmıştır. Görüşme formundaki görüşme soruları, uzman görüşüne başvurularak ve alanyazın incelemesinden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Soruların amaca uygunluğunun testi için üç alan uzmanına danışılmış; anlaşılabilirliğinin testi için ise ön uygulama olarak üç ortaokul yedinci sınıf öğrenci velisinden görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Ön uygulamadan alınan dönütlerden ve uzman görüşlerinden yola çıkılarak "Veli Görüş Formu" adıyla görüşme formuna son hali verilerek sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan görüş formunun uygulanması için okul idaresiyle görüşülmüş, okul idaresinin bilgisi dahilinde elektronik ortamda bir hafta süreyle velilerle paylaşılmıştır. Toplam 198 veliyle paylaşılan "Veli Görüş Formu"na sadece 116 veli geri dönütte bulunmuş ancak daha önceden de ifade edildiği gibi çeşitli eksikliklerden dolayı 12 veliye ait veriler araştırmadan çıkarılmıştır. Böylelikle sadece 104 veliye ait veriler araştırmaya dahil edilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada ortaokul yedinci sınıf velilerinin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşlerini tespit etmek için velilere "Veli Görüş Formu" verilerek formdaki sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Çalışmaya katılan velilere "Kişisel Bilgi Formu"nda çalışmanın amacı ve çalışmaya katılmanın gönüllülük esasına dayandığı konusunda bilgi verilmiştir. Ayrıca katılımcıların demografik özelliklerine dair bilgiler "Kişisel Bilgi Formu" aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmanın verileri, 2021 güz döneminde elektronik ortamda "Veli Görüş Formu" aracılığıyla toplanmıştır. Daha sonra veriler "Maxqda 12" programı aracılığıyla içerik analizine tabi tutulmuş, kodlanmış ve oluşturulan bu kodlar ilgili temalar altına tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmayı kişisel yanılgılardan arındırmak amacıyla veriler kodlanırken aynı işlem iki farklı uzman tarafından birbirlerinden bağımsız olarak gerçekleştirilmiştir. Böylece çalışmanın güvenilirliği artırılmış ve araştırmanın güvenilirliğini olumsuz etkileyen faktörlerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla araştırmada elde edilen nitel bulguların sadece araştırmacıya göre ne ifade ettiği değil, birden çok kişiye göre ne ifade ettiği belirlenerek ortak bir görüşe ulaşılmıştır. Kodlayıcılar arası uzlaşısı olarak da ifade edilen bu işlem araştırmanın güvenilirliği bakımından oldukça önemlidir. Nitekim "Maxqda 12" programı "Analiz" sekmesinden "kodlayıcılar arası uzlaşısı" butonu kullanılarak kodlayıcılar arası uzlaşısı analiz edilmiştir. Buna göre araştırmada kodlayıcılar arası uzlaşısının .87 (%87) olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuca göre kodlayıcılar arası uzlaşısının veya güvenilirliğin oldukça iyi olduğu söylenebilir. Zira güvenilirliğin .80'in (%80) üzerinde olmasının yeterli bir sonuç olduğu vurgulanmaktadır (Miles ve Huberman, 2019). Araştırmada velilerin doğrudan ifadeleri verilirken veli isimlerinin yerine V1, V2, V3... şeklinde kodlar kullanılmıştır. Böylelikle V1'den V104'e kadar kodlar oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine göre bulgulara yer verilmiştir. Diğer bir ifadeyle sırasıyla okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine velilerin çocuklarını gönderme durumuna, velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin görüşlerine, velilerin tercih ettikleri bilimsel alan gezisi türüne, eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezisi yapılma düzeyine ilişkin veli görüşlerine, bilimsel alan gezilerinin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik velilerin çözüm önerilerine, eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin gerçekleştirip gerçekleştirilemeyeceğine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

3.1. Okul Tarafından Gerçekleştirilen Bilimsel Alan Gezilerine Velilerin Çocuklarını Gönderme Durumu

Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme durumu incelendiğinde araştırmaya katılan velilerden 101'inin (%97.1) "çocuğumu eğitim öğretim amaçlı gerçekleştirilen bilimsel alan gezisi faaliyetlerine gönderirim" şekilde görüş bildirdiği belirlenmiştir. Geriye kalan üç (%2.9) veli ise "çocuğumu eğitim öğretim amaçlı gerçekleştirilen bilimsel alan gezisi faaliyetlerine göndermem" şekilde görüş bildirmiştir (Tablo 2). Dolayısıyla velilerin neredeyse tamamının okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını göndermeye istekli oldukları söylenebilir.

Tablo 2. Velilerin Okul Tarafından Gerçekleştirilen Bilimsel Alan Gezilerine Çocuklarını Gönderme Durumu ve Gereçekleri

Velilerin çocuklarını bilimsel alan gezilerine gönderme durumu	f	%
Evet, bilimsel alan gezilerine gönderirim.	101	97.1
Etkili öğrenmeyi sağladığı için	29	27.9
Başarıyı artırdığı için	26	25
Sosyalleşmeyi sağladığı için	18	17.3

Bilişsel bilgiyi artırdığı için	17	16.3
Dersleri sevdiğini için	11	10.6
Öğrenmede kalıcılığı sağladığı için	11	10.6
Okula yönelik sevgiyi/bağlılığı artırdığı için	10	9.6
Eğlenceli olduğu için	10	9.6
Genel anlamda faydalı olduğu için	9	8.7
Birey-çevre ilişkisini sağladığı için	7	6.7
Kültürel ve sosyal faaliyetleri desteklediği için	7	6.7
Çocuklarda özgüven artırdığı için	5	4.8
Deneyim sağladığı için	5	4.8
Yaparak yaşayarak öğrenmeyi desteklediği için	4	3.8
Gerçek hayatla ilişkili olduğu için	3	2.9
Anlamli olduğu için	1	1
Çocuklarda merak uyandırdığı için	1	1
Görsel zekayı geliştirdiği için	1	1
Ufuk açtığı için	1	1
Hayır, bilimsel alan gezilerine göndermem.	3	2.9
Güvenli olmadığı için	3	2.9
Ulaşım sorunu olduğu için	1	1
Bilgi eksikliği olduğu için	1	1

Velilerin okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçeleri incelendiğinde; bilimsel alan gezilerinin ağırlıkta “etkili öğrenmeyi sağladığı” (f=29), “başarıyı artırdığı” (f=26), “sosyalleşmeyi sağladığı” (f=18), “bilişsel bilgiyi artırdığı” (f=17), “dersleri sevdiğini” (f=11), “öğrenmede kalıcılığı sağladığı” (f=11), “eğlenceli olduğu” (f=10), “okula yönelik sevgiyi/bağlılığı artırdığı” (f=10) için çocuklarını bilimsel alan gezilerine göndermek istedikleri belirlenmiştir. Diğer gerekçelerin tamamına Tablo 2’de yer verilmiştir.

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden “etkili öğrenmeyi sağlama” (%27.9) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V26: “Gönderiyorum. Ama şimdiye kadar hiç okul tarafından düzenlenmedi. Bu bir eksiklik. Çünkü en **etkili öğrenmedir** görerek gezerek öğrenme.”

V27: “Gönderiyorum öğretmenine güveniyorum. **Etkili ve kalıcı bir öğrenme** sağladığı için gezilere gönderme taraftarıyım.”

V102: “Faydalı, ilgili ve inandığımız gezilere gönderebiliriz. Çünkü böylece çocuğum **daha etkili öğrenecektir.**”

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden “başarıyı artırma” (%25) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V4: “Güvenilir olduğunu düşündüğüm ve okul görevlilerinin başında olduğu gezilere gönderebilirim onun dışındaki gezilere gitmesini istemem. Göndermek istememin nedeni ise **başarısının** artması için.”

V21: “İzin veririm. Yani gönderirim çünkü çocuğumun arkadaşlarından geri kalmasını istemem okulda yapılan etkinliklere katılmasını önemsiyorum bu onun **başarısını** artırır.”

V91: “Evet gönderirim. Ama şimdiye kadar böyle bir talep olmadı. Olursa gönderirim derslerinde daha **başarılı** olsun diye gönderirim.”

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden “sosyalleşmeyi sağlama” (%17.3) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V16: “Gezi olursa göndermek isteriz. **Sosyalleşmesi, daha iyi öğrenmesi ve öğrendiği bilgilerin daha kalıcı olması için.**”

V22: "Gönderiyorum çünkü sosyal etkinlikleri faydalı buluyorum. Bu durum hem öğrencileri başarılı olmasını hem de **sosyalleşmesini** sağlar."
V66: "Gönderiyorum. Arkadaşları ve öğretmenleriyle iyi vakit geçirsin, **sosyalleşsin.**"

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden "bilişsel bilgiyi artırma" (%16.3) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V28: "Evet olursa gönderiyorum. Tabi ki gittikleri yerler hakkında **bilgi sahibi** oluyor ve bilgileniyor bence."

V55: "Evet gönderiyorum. Çünkü; Gezip görerek daha çok **bilgi sahibi** olmasını istiyorum."

V65: "Evet gönderiyoruz. **Bilgi sahibi** olması için faydalı olduğunu düşünüyorum."

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden "dersleri sevdirmeye" (%10.6) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V1: "Evet gönderiyorum. Çünkü böylelikle okulu ve **derslerini daha çok sever.**"

V59: "Evet gönderiyorum. Okulun ve personelin gerekli özeni göstermesi. Resmi gezi olması. Faydalı olacağı düşüncesi olacağı düşüncesindeyim. Çünkü geziler çocukları okula ve **derse güdüler.**"

V82: "Şimdiye kadar Geziye gönderdim. Çünkü böyle bir teklife kimse bize gelmedi. Ama olursa gönderirim. Geziler çocukların okulu ve **derslerini sevmesi** için önemlidir."

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden "öğrenmede kalıcılığı sağlama" (%10.6) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V2: "Konuyla ilgili okuldan herhangi bir öneri geldiğinden genellikle çocuğumun o geziye katılması gerektiği görüşündeyim. Çünkü daha iyi öğrenip öğrendiği **bilgiler kalıcı olur.**"

V39: "Gönderiyorum. Görerek, yaşayarak **öğrenme daha kalıcı** olduğu için."

V62: "Evet gönderiyorum. Göndermemdeki etken farklı yerleri görmesi içindir. Gördüğü yerler onda **kalıcı olur.** Bu sebeple gitmesini istiyorum."

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden "eğlenceli olma" (%9.6) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V5: "Gönderiyorum. **Eğlenceli olması**, ders konusunda daha iyi bilgi sahibi olabilmek için."

V38: "Gönderiyorum, Gezinin planlı olması, öğretmen sayısının yeterli olması ve resmi prosedürlerin eksiksiz olması şartıyla gönderirim. Kısacası güveli olura gönderirim. Çünkü bu tür faaliyetler çok **eğlenceli** ve çocukların başarısını artırır."

V68: "Evet. Göndermek istiyorum. Çünkü çocuklarımızın Sosyal aktivitesi pek fazla olmadığını düşünüyorum. Bu tür aktiviteler çocuklar için **çok eğlenceli.**"

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden "okula yönelik sevgiyi/bağlılığı artırma" (%9.6) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V6: "Kısa süreli gezilere gönderiyorum. Gezilecek yer, katılım durumu, öğretmen ve veli iş birliği, öğrencilere uygun gezi ortamı, geziye katılım düşüncemi etkiler. Bilimsel alan gezileri öğrencileri sosyalleştirir. **Okulu sevmelerini sağlar** bu sebeplerle gezilere katılmasını desteklerim."

V45: "Gönderiyorum Çünkü çocukların böyle etkinliklere ihtiyacı var. Özellikle okul dışı bir ortamda çocukların bir araya gelmesi onları sosyalleştirir. **Okulu daha çok sevdirebilir.**"

V90: "Şu ana kadar okul tarafında herhangi bir gezi düzenlenmedi. Olursa ben gönderirim. Eğlenceli olduğu için, çocukları **okula sevdirdiği** için gönderirim."

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden “genel anlamda faydalı olma” (%8.7) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V47: “Evet. **Çocuğum için faydalı bir şey olduğunu düşündüğüm için gönderiyorum. Eğer giderse gördüğü yeri daha iyi anlayabilir.**”

V89: “Göndeririz çünkü gezilerin **faydalı** olduğunu düşünüyorum. Çocukların bilgilerini arttırır.”

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden “kültürel ve sosyal faaliyetleri destekleme” (%6.7) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V12: “Evet gönderiyorum. Çünkü **sosyal kültürel faaliyetleri önemsiyorum. Gezilerin çocukların sosyokültürel gelişimi açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Geziler sayesinde çocuklar sosyalleşir.**”

V104: “Evet gönderiyorum çünkü **kültürel ve sosyal faaliyetlere katılmasını istiyorum. Böylece daha iyi sosyalleşirler.**”

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden “birey-çevre ilişkisini sağlama” (%6.7) kodu kapsamında bazı velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V49: “Evet. Sağlık açısından bir sıkıntı olmayacağına tatmin olduktan sonra genelde gitmesini isterim. Çünkü bu geziler sayesinde **çocuğum çevresini daha iyi tanıyıp öğrenebilir.**”

V79: “Okul amaçlı birkaç defa geziye göndermiştik. Çok da faydalıydı. Çocuklalar bu gezilerle çok eğleniyorlar, **çevrelerini tanıyıp bilgi sahibi oluyorlar.**”

Okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme gerekçelerinden “çocuklarda özgüveni artırma” (%4.8), “gerçek bir deneyim sağlama” (%4.8), “yaparak yaşayarak öğrenmeyi destekleme” (%3.8), “gerçek hayatla ilişkili olma” (%2.9), “ufuk açıcı olma” (%1), “görsel zekayı geliştirme” (%1), “çocuklarda merak uyandırma” (%1) ve “anlamli olma” (%1) kodu kapsamında velilerin doğrudan ifadeleri ise şöyledir:

V3: “Gönderiyoruz. Göndermenin nedeni çocuğumun dersten düşük not alacağı kaygısı ve güven kaygısı. Bu geziler çocuğumun **öz güvenin artmasına** ve derslerdeki başarısının artmasına sebep olabilir.”

V52: “Evet, neden olmasın. Güvenli olduktan sonra hiçbir sakıncası yok. Çünkü gezilere çocukların **ufkunu açar, daha etkili öğrenmeyi sağlıyor.**”

V53: “Evet. Çünkü **gerecek hayatı** böyle daha iyi öğreneceğini düşünüyorum.”

V70: “Evet gönderiyorum. Hatta çok destekliyorum. Ben çocuğumun **görsel zekanın daha verimli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca gördükleri zaman daha çok bilgi ediniyorlar ve daha çok merak ediyorlar.**”

V85: “Okuldan bu yönde bir talep geldiğinde genellikle izin veriyoruz. Çünkü çocukların bizati görerek **yaparak yaşayarak öğrenmesi** daha kalıcı olur bilgilerinde.”

V86: “Evet- öğretmenleriyle birlikte geziler tabii ki güzel, eğlenceli ve **anlamlıdır. En iyi öğrenme yoludur.**”

V98: “Evet. Yeni şeyler **tecrübe etsin** yeni bilgiler öğrensin diye gönderirim.”

Velilerin okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını göndermeme gerekçeleri incelendiğinde ise velilerin bilimsel alan gezilerinin “güvenli olmadığı” (%2.9), “ulaşım sorunun olduğu” (%1) ve “bilgi eksikliğinin olduğu” (%1) şeklindeki gerekçeler kapsamında çocuklarını bilimsel alan gezilerine göndermedikleri belirlenmiştir (Tablo 1). Söz konusu bu üç velinin doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V8: “Çocuğumuzu okul tarafından gerçekleştirilen gezilere göndermiyoruz. Göndermememizi etkileyen faktörlerin en önemlileri **ulaşım ve güvenlik problemleri** ile aktarılan bilgiler ve yapılacak etkinlikler hakkında **bilgi verilmemesidir.**”

V37: “Geziye göndermedim. Çünkü **güvenli olduğunu düşünmüyorum.** Endişeleniyorum.”

V64: “Gönderemiyorum. Çünkü çocuklar küçük olduğu için gezilere katılmalarını **tehlikeli buluyorum.**”

3.2. Bilimsel Alan Gezilerinin Gerekliliği

Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde; araştırmaya katılan velilerin tamamının (f=104) bilimsel alan gezilerini eğitim öğretim sürecinde gerekli faaliyetler olarak gördükleri belirlenmiştir.

Tablo 3. Velilerin Bilimsel Alan Gezilerinin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri

Eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliği	f	%
Evet, gerekli.	104	100
Etkili öğrenmeyi sağladığı için	35	33.7
Öğrenmede kalıcılığı sağladığı için	34	32.7
Başarıyı artırdığı için	20	19.2
Eğlenceli olduğu için	10	9.6
Genel anlamda faydalı olduğu için	7	6.7
Bilişsel bilgi artırdığı için	6	5.8
Konuları somutlaştırdığı için	6	5.8
Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığı için	5	4.8
Okula yönelik sevgiyi/bağlılığı artırdığı için	5	4.8
Dersleri sevdirdiği için	5	4.8
Birey-çevre ilişkisini sağladığı için	4	3.8
Konuları pekiştirdiği için	4	3.8
Sosyalleşmeyi sağladığı için	4	3.8
Çocuklarda özgüveni artırdığı için	4	3.8
Çocuklarda hayal gücünü geliştirdiği için	2	1.9
Çocukların kültürel gelişimi/bilinçlenmeyi desteklediği için	2	1.9
Gerçek hayatla ilişkili olduğu için	2	1.9
Çocuklarda merak uyandırdığı için	1	1
Deneyim sunduğu için	1	1
Hayır, gerekli değil.	0	0

Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliğine ilişkin gerekçeleri incelendiğinde velilerin “etkili öğrenmeyi sağladığı” (f=35), “öğrenmede kalıcılığı sağladığı” (f=34), “başarıyı artırdığı” (f=20), “eğlenceli olduğu” (f=10) için bilimsel alan gezilerini eğitim öğretim sürecinde gerekli faaliyetler olarak gördükleri belirlenmiştir. Diğer gerekçelerin tamamına Tablo 3’te yer verilmiştir.

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliğine ilişkin gerekçelerinden “etkili öğrenmeyi sağlama” (%33.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V13: “Tabi ki, çünkü çocuğumuz kendi gezip görünce daha **etkili öğrenme** olacaktır.”

V48: “Tabi, öğretilmekte gerekli görürse bence daha faydalı olur. Çünkü en **etkili öğrenme** yollarından biridir bilimsel alan gezileri.”

V80: “Kesinlikle evet, eğitim-öğretimin doğası bunu gerektirir. Çünkü ne kadar duyu organımız iş koşulsunsa **o kadar iyi öğreniriz.**”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden “öğrenmede kalıcılığı sağlama” (%32.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V2: “Gerekli çünkü bu faaliyetler bizzat yerinde inceleme ile yeni görsellerle tamamlanması **kalıcı bir öğrenme** yöntemi olabilir.”

V6: “Kültürel değerlerimi, çevremizi daha iyi öğrenmek öğrendiğimiz bilgilerin daha **kalıcı olması** amacıyla gerekli olabilir.”

V16: “Evet çünkü okuyarak değil de okumanın yanında görerek öğrenmenin daha etkili olduğuna inanıyoruz. Görsel öğrenmenin daha **kalıcı olduğuna** inanıyoruz.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden “başarıyı artırma” (%19.2) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V1: “Gerekli, çünkü çocukların **başarılarının artması** ve derslerini daha çok sevmesi için bu tür gezilerin gerekli olduğunu düşünüyorum.”

V14: “Evet gerekli olduğunu düşünüyorum ve nedeni çocukların tarihi yerler tarihi eşyaları çevresini görüp incelemesi gezip görmesi faydalı olduğunu düşünüyorum. Bu onun okul **başarısını arttıracaktır.**”

V56: “Evet katkısı olabileceğini düşünüyorum. Özellikle **başarılarının** artmasında önemli olduğunu düşünüyorum.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden “eğlenceli olma” (%9.6) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V11: “Gerekli olduğunu düşünüyorum çünkü bu tür etkinlikler hem **eğlenceli** hem de bilgi aktarımını kolaylaştırıyor.”

V45: “Evet. Çocuklar için **eğlenceli** bir etkinlik oluyor. Bir de yaşayarak öğrenirse daha kalıcı olur diye düşünüyorum.”

V95: “Eğitim amaçlı her türlü aktivitelere açığız. Çocuğumuzun bu tür fırsatlardan yararlanmasını isteriz. Akademik başarı için çok önemli aktivitelerdir. Çünkü başarılı olmanın en iyi yollarından bir eğlenerek öğrenmedir. Bilimsel alan gezileri öğrenciler için **eğlenceli** olur.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden “genel anlamda faydalı olma” (%6.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V71: “bilimsel alan gezilerinin **yararlı olduğunu** çok okuyan değil çok gezen mantığının daha yararlı olduğu kanaatindeyim.”

V101: “Geziler **faydalı** etkinlikler olduğunu düşünüyorum. Çünkü çocuklar geziler sayesinde hem eğlenir hem de daha iyi öğrenir.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden “bilişsel bilgi artırma” (%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V67: “Evet gerekli olduğunu düşünüyorum. Çocuklar gezip görerek daha çok **bilgi sahibi** olurlar.”

V53: “Okudukları kadar gezerek de görmeleri faydalı olacaktır. Çünkü **çok gezen çok bilir.**”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden “konuları somutlaştırma” (%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V8: “Eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezisini gerekli (hatta zorunlu) olduğunu düşünülüyor. Çünkü soyut olarak anlatılan bilgiler, gezi ve inceleme yapılarak **somutlaştırdığı** için kalıcı olmuyorlar.”

V62: "Evet Çünkü derste konuların **somutlaştırılması** için pekiştirilmesi için gerekli olduğunu düşünüyorum."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlama" (%4.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V17: "Gerekli olduğunu düşünüyorum çünkü çocukların **yaparak yaşayarak** öğrenmeleri önemli bu şekilde öğrenmeleri hem daha eğlenceli hem de daha kalıcı olur."

V26: "Çok gerekli çünkü çocuk görerek dokunarak, **yaparak yaşayarak** öğreniyor. Öğrenmenin en iyi örneği yaşayarak öğrenmedir."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "okula yönelik sevgiyi/bağlılığı artırma" (%4.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V24: "Düşünüyorum, öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla eğlenerek iyi vakit geçirebilir bu onun hem başarısını artırır hem de **okulu daha çok sevmesini** sağlar."

V92: "Okul uygun görürse gerekli olduğunu düşünüyorum. Çünkü böyle şeylerle çocuğum **okulu daha çok sever.**"

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "dersleri sevdirmeye" (%4.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V34: "Okul olarak organize yapılırsa çocuk için faydalı olacağını düşünüyorum. Çünkü bu geziler okul ve **dersleri sevmesini** en iyi araçtır."

V76: "Evet. Çocuğuma çok fayda sağlar, okulu ve **dersleri sevmesini** daha başarılı olmasını sağlar bu tür geziler."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "birey-çevre ilişkisini sağlama" (%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V18: "Evet tarihi ve doğal güzellikleri yerinde görmek önemli, çünkü **çevresini** daha iyi öğrenir."

V74: "Gerekli çünkü **çevresini** ve **doğasını** daha iyi öğrenmesi için."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "konuları pekiştirme" (%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V12: "Gereklidir. Çünkü görerek konuları daha iyi **pekiştirirler.**"

V64: "Evet İncele gezilerinin gerekli olduğunu düşünüyorum. Çünkü konuları **pekiştirir**, somutlaştırır."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "sosyalleşmeyi sağlama" (%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V54: "Evet düşünüyorum çünkü geziler öğrencilerin **sosyalleşmesini** sağlar, çevreyi tanımasını sağlar ve eğlendirir."

V68: "Evet düşünüyorum. Sosyal aktivitelerin geliştiğini çocukları **sosyalleştirdiğini** düşünüyorum."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "çocuklarda özgüveni artırma" (%1.9) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V91: "Evet gerekli çünkü bu tür geziler çocukların **özgüvenini** artırır, dersi sevdirebilir."

V100: "Çocukların başarısını artırması ve kendilerine güven için bu gezilerin gerekli olduğunu düşünüyorum."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "çocuklarda hayal gücünü geliştirme" (%1.9) kodu kapsamında doğrudan ifadeleri şöyledir:

V63: "Evet. Görerek daha iyi öğrenirler. Okul ortamının dışına çıkmak çocuklar için eğlencelidir. Çocukların **hayal gücünü** tetikler."

V90: "Evet düşünüyorum. Tarihi ve turistik yerlerin gezilmesi oradaki eserlerin incelenmesi çocuğun **hayal gücünü** zenginleştirir. Başarısını arttırır."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "çocukların kültürel gelişimi/bilinçlenmeyi destekleme" (%1.9) kodu kapsamında doğrudan ifadeleri şöyledir:

V31: "Evet gerekli çocuklarımız geçmişimizi, tarihimizi, çevremizi, doğamızı daha iyi öğrenirler ve bunları öğrenirlerse daha **bilinçli** nesiller yetişeceğine inanıyorum."

V43: "Evet bilimsel alan gezilerinin gerekli olduğunu düşünüyorum, yerinde görmeleri daha etkili ve gezi sırasında siz değerli öğretmenlerimizin anlatımıyla yetişecek yeni nesillerinin **kültür ve miraslarımıza**, doğamıza daha da sahip çıkacağına inanıyorum"

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "gerçek hayatla ilişkili olma" (%1.9) kodu kapsamında doğrudan ifadeleri şöyledir:

V37: "Gereklidir. Çünkü **gerçek hayatı** daha iyi öğrettiği için güzel bir etkinliktir."

V55: "Evet düşünüyorum. Çünkü çocuğumun **gerçek hayatı** görüp öğrenmesini ve bilgi sahibi olmasını istiyorum."

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin gerekçelerinden "çocuklarda merak uyandırma" (%1) ve "deneyim sunma" (%1) kodu kapsamında doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V5: "Evet gerekli olduğunu düşünüyorum. Çünkü konuları daha iyi öğrenmek için. Ayrıca gözlem gezisi sınıf dışında öğrencilere büyük bir **tecrübe** kazandırmakta onlara dünyayı görme imkânı sağlamaktadır."

V70: "Tabi ki düşünüyorum. Çocuklar gördükleri şeylere daha çok **merak salarlar** daha çok konulara hâkim olurlar ayrıca kendi çocuğumu düşünerek diyebilirim ki çok merak etmektedir ve çok soru sorar bunun için kendi sorularına daha net cevaplar bulacağı düşünüyorum."

3.3. Velilerin Tercih Ettikleri Bilimsel Alan Gezisi Türü

Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin tercih ettikleri bilimsel alan gezisi türüne (günübirlik/konaklamalı) ilişkin görüşleri incelendiğinde; araştırmaya katılan velilerin 89'unun (%85.6) "günübirlik" gezileri, 15'inin (%14.4) ise "konaklamalı" gezileri tercih ettikleri belirlenmiştir (Tablo 4). Dolayısıyla velilerin önemli bir çoğunluğunun eğitim öğretim amaçlı düzenlenen günübirlik gezileri tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 4. Velilerin Tercih Ettikleri Bilimsel Alan Gezisi Türü ve Gerekçeleri

Tercih Edilen Bilimsel Alan Gezisi Türü	f	%
Günübirlik geziler	89	85.6
Konaklamalı geziler için çocukların yaşları küçük olduğu için	36	34.6
Konaklamalı gezilerde veliler endişelendikleri için	36	34.6
Konaklamalı gezilerde güvenlik sorunu olduğu için	25	24
Konaklamalı gezilerde ekonomik sorunlar olduğu için	18	17.3
Günübirlik gezilerin daha etkili/verimli olduğuna inanıldığı için	4	3.8
Konaklamalı gezilerde zaman sıkıntısı olduğu için	1	1
Konaklamalı geziler	15	14.4
Çocukların özgüvenini geliştirdiği için	6	5.8
Deneyim sunduğu için	6	5.8

Bilişsel bilgiyi artırdığı için	4	3.8
Sosyalleşmeyi sağladığı için	3	2.9
Eğlenceli olduğu için	2	1.9
Etkili öğrenmeyi sağladığı için	2	1.9
Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığı için	2	1.9
Gerçek hayatla ilişkili olduğu için	2	1.9
Öğrenmede kalıcılığı sağladığı için	1	1
Birey-çevre ilişkisini sağladığı için	1	1
Kişisel gelişimi desteklediği için	1	1

Velilerin çocuklarını gününbirlik bilimsel alan gezilerine göndermeyi tercih etme gerekçeleri incelendiğinde ağırlıkta “konaklamalı geziler için çocuklarının yaşlarının küçük olması” (f=36), “konaklamalı gezilerde duydukları endişe” (f=36), “konaklamalı gezilerde güvenlik sorunu olması” (f=25) ve “konaklamalı gezilerde ekonomik sorunlar olması” (f=18) gibi gerekçeleri öne sürdükleri belirlenmiştir. Diğer gerekçelerin tamamına Tablo 4’te yer verilmiştir.

Velilerin tercih ettikleri gününbirlik bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden “yaşlarının küçük olması” (%34.6) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V31: “Gününbirlik olmasını isterim çocuğumun konaklamalı gezi için **küçük olduğunu** düşünüyorum. Güvenlik sorunu çıkabilir.”

V44: “Gününbirlik, **yaşları küçük** olduğu için günü birlik olması daha iyi diye düşünüyorum. İhtiyaçlarını yalnız başına yapamaz.”

V76: “Gününbirlik olmalıdır. **Yaşı itibarıyla** evden uzakta tek başına yapamaz.”

Velilerin tercih ettikleri gününbirlik bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden “endişe duymaları” (%34.6) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V9: “Gününbirlik çünkü yaşları küçük, yanında aileden birisi olmazsa **endişelenirim.**”

V17: “Gününbirlik çünkü yaşları küçük. Konaklamalıda başına bir şeyler gelir diye **endişelenirim.**”

V60: “Gününbirlik, çocukların gezilere gününbirlik katılması daha yerinde olur. Konaklamalı gezilerde yapamazlar çünkü yaşları küçük ayrıca akşam eve gelmemesi beni de **endişelendirir.**”

Velilerinin tercih ettikleri gününbirlik bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden “güvenlik sorunu olması” (%24) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V53: “Gününbirlik, yaşları gereği gününbirlik olmasını tercih ederim. Çünkü konaklamada **güvenlik** kaygısı yaşarım.”

V84: “Gününbirlik, günümüzde ortamın **güvenli olmadığını** düşünüyorum.”

V99: “Gününbirlik olmasını tercih ederim. Ekonomik açıdan, **güvenlik** açıdan bu sebeple gününbirlik tercih ederim.”

Velilerin tercih ettikleri gününbirlik bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden “ekonomik sorun olması” (%17.3) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V3: “Gününbirlik, uzun süreli ve konaklamalı gezilerin ailelere **maddi yük olacağı** ve Türkiye şartlarında trafik gibi vb. tehlikeli olabileceğini düşünüyorum.”

V27: “Gününbirlik olmasını tercih ediyorum **ekonomik** olduğu için.”

V36: “Gününbirlik olmasını tercih ederim. Konaklamalı çok **masraflı** olur.”

Velilerin tercih ettikleri gününbirlik bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden “verimli olması” (%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V23: “Gününbirlik olmasını istiyorum. Çünkü böyle gezilerin daha **verimli olduğunu** düşünüyorum. Ayrıca konaklamalı gezilere göre daha güvenli ve daha az masraflıdır.”

V25: "Günübirlük çünkü öğrenmek için **daha etkili** olacağını düşünüyorum."

Velilerinin tercih ettikleri günübirlük bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden "zaman sıkıntısının olması" (%1) kodu kapsamında doğrudan ifadeye ise V21'in "Günübirlük, konaklamalı hem masraflı hem **zaman alıcı** hem de bu çocuklar küçük olduğu için tehlikeli." şeklindeki cümlesi örnek verilebilir.

Velilerin çocuklarını konaklamalı bilimsel alan gezilerine göndermeyi tercih etme gerekçeleri incelendiğinde ise ağırlıkta "çocukların özgüvenini geliştirme" (f=6), "gerçek bir deneyim sunma" (f=6) ve "bilişsel bilgiyi artırma" (f=4) gibi gerekçelerinin olduğu belirlenmiştir. Diğer gerekçelerin tamamına Tablo 4'te yer verilmiştir.

Buna göre velilerin tercih ettikleri konaklamalı bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden "özgüveni geliştirme" (%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V6: "Konaklamalı olmasını tercih ederim. Yeter ki eğitim amaçlı olsun. Çünkü bu tür faaliyetler öğrencilerin **öz güvenleri** açısından önemli."

V98: "Konaklamalı, çünkü kendine **öz güveni** artsın diye."

Velilerin tercih ettikleri konaklamalı bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden "gerçek bir deneyim sağlama" (%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V12: "Konaklamalı olması, gezilecek yerlerin daha ayrıntılı inceleme fırsatı sunması nedeniyle daha iyi olur. Daha çok sosyalleşir, unutulmaz bir **deneyim** günü geçirir arkadaşlarıyla."

V62: "Konaklamalı, daha iyidir. Çünkü bu geziler sayesinde çocuğum çok güzel unutulmaz bir **deneyim** geçirir."

Velilerin tercih ettikleri konaklamalı bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden "bilişsel bilgiyi artırma" (%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V20: "Konaklamalı, çünkü daha çok gezip görüp **bilgi edinmesi** için."

V65: "Konaklamalı olması lazım. Çünkü bu gezilerle **daha çok bilgi** öğrenebilirler."

Velilerin tercih ettikleri konaklamalı bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden "sosyalleşmeyi sağlama" (%2.9) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V8: "Konaklamalı, çünkü bu tür geziler çocuklar için unutulmaz bir tercihe oluyor. Çocukların özgüvenleri artıyor, **sosyalleşiyorlar**."

V71: "Konaklamalı, bu tür geziler öğrenme açısından daha etkili çocuklar daha çok **sosyalleşir**, öz güvenleri artar."

Velilerin tercih ettikleri konaklamalı bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden "eğlenceli olma" (%1.9) kodu kapsamında doğrudan ifadeye V26'nın "Konaklamalı geziler bence daha keyifli, **eğlenceli** bu gezilerle çocuklar daha çok sey öğrenebilir." şeklindeki cümlesi; "etkili öğrenmeyi sağlama" (%1.9) kodu kapsamında V95'in "Konaklamalı çünkü daha **etkili** ve eğitici olduğunu düşünüyorum." şeklindeki cümlesi; "yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlama" (%1.9) kodu kapsamında V50'nin "Konaklamalı çünkü çocuklar gerçek hayata karşı daha iyi deneyimli olur, yani **yaparak yaşayarak** tecrübe eder." şeklindeki cümlesi; "gerçek hayatla ilişkili olma" (%1.9) kodu kapsamında ise V94'ün "Konaklamalı olmasını tercih ederim. **Gerçek hayatı** öğrenmesi amacıyla, daha iyi tecrübe etsin diye." şeklindeki cümlesi örnek gösterilebilir.

Velilerin tercih ettikleri konaklamalı bilimsel alan gezilerine ilişkin gerekçelerinden "birey-çevre ilişkisini sağlama" (%1), "kişisel gelişimi destekleme" (%1) ve "öğrenmede kalıcılığı sağlama" (%1) kodu kapsamında doğrudan veli ifadeleri ise şöyledir:

V15: "Konaklamalı olmasını tercih ederim çünkü çocuğuma katkı sağlayacağını ve dış çevreye karşı gelişeceğini yani **çevresini daha iyi tanıyacağını** düşünüyorum. Arkadaşlarıyla iyi vakit geçireceğini öz güveninin artacağını düşünüyorum."

V16: "Konaklamalı olmasını isterim. Çünkü gezip iyi incelemesini ve yaparak yaşayarak öğrenmesini **kişisel gelişimini** ve kendine güveninin oluşmasını isteriz."
V80: "Konaklamalı, bu geziler sayesinde çocuklar unutulmaz bir deneyim edinirler. Edindikleri bilgiler **kalıcı olur**. Hiçbir zaman unutmazlar."

3.4. Eğitim Öğretim Sürecinde Bilimsel Alan Gezisi Yapılma Düzeyi

Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yapılma düzeyine ilişkin görüşleri incelendiğinde; araştırmaya katılan velilerin tamamının (f=104) eğitim öğretim sürecinde yeteri kadar bilimsel alan gezilerinin yapılmadığı kanaatinde oldukları belirlenmiştir.

Tablo 5. Eğitim Öğretim Sürecinde Bilimsel Alan Gezisi Yapılma Düzeyi ve Gerekçeleri

Eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezisi yapılma düzeyi	f	%
Hayır yeteri kadar yapılmıyor.	104	100
Ekonomik sorunlar olduğu için	39	37.5
Öğretmenden kaynaklanan sorunlar olduğu için	27	26
Veliden kaynaklanan sorunlar olduğu için	24	23.1
Yeteri kadar bilgilendirme yapılmadığı için	18	17.3
Okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar olduğu için	16	15.4
Güvenlik sorunu olduğu için	13	12.5
Zaman sorunu olduğu için	12	11.5
Ulaşım sorunu olduğu için	7	6.7
Resmi prosedürler fazla olduğu için	7	6.7
Eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlar olduğu için	6	5.8
MEB'den kaynaklanan sorunlar olduğu için	6	5.8
Eğitim öğretim sürecinde zorunlu olmadığı için	6	5.8
Programdan kaynaklanan sorunlar olduğu için	4	3.8
Okuldan kaynaklanan sorunlar olduğu için	4	3.8
İş birliğinin olmamasından kaynaklanan sorunlar olduğu için	3	2.9
Planlama sorunu olduğu için	3	2.9
Yaşanılan yerin imkanlarından kaynaklanan sorunlar olduğu için	1	1
Medyadan kaynaklanan sorunlar olduğu için	1	1
Personel eksikliği olduğu için	1	1
Evet yeteri kadar yapılıyor.	0	0

Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığı yönündeki gerekçeleri incelendiğinde "ekonomik sorunların olması" (f=39), "öğretmenden kaynaklanan sorunlar olması" (f=27), "veliden kaynaklanan sorunlar olması" (f=24), "yeteri kadar bilgilendirme yapılmaması" (f=18), "okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar olması" (f=16), "güvenlik sorunu olması" (f=13) ve "zaman sorunu olması" (f=12) gibi gerekçelerinin olduğu belirlenmiştir. Diğer gerekçelerin tamamına Tablo 5'te yer verilmiştir.

Buna göre velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden biri olan "ekonomik sorunların olması" (f=%37.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V44: "Yeteri kadar değil, çünkü okulun zaten **bütçesi yok**, biz veliler de bu konuda eli açık değiliz. Birlik olmazsa bu işler olmaz."

V90: "Hayır geziler yeteri kadar değil hiç yapılmıyor buradaki temel faktör **bütçenin olmaması**, ulaşım sorununun olması gibi sebeplerden olayı hiç yapılmıyor."

V102: "Hayır. Sebep **ekonomik şartlar** ve imkanlar ve resmi sorumluluk gibi nedenler gösterilebilir."

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden "öğretmen kaynaklı sorunlar olması" (f=%26) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V20: "Hayır yeteri kadar gerçekleşmiyor. Çünkü **öğretmenler isteksiz** öğretmenler talep etse ben isterim olmasını."

V23: "Yeteri kadar gezi yapılmadığını düşünüyorum. Çünkü geziyi ne veli ne **öğretmen hiç kimse talep etmiyor** ki. Toplantı yapılıyor hiç kimse toplantıda bu yıl öğrencilerimizi buraları gezindireceğiz demiyor."

V39: "Yeteri kadar yapıldığını düşünmüyorum. Birinci neden izinler, diğer nedenler **öğretmenlerin sorumluluk almak istememesi** ve öğretmenlerin gezileri istememeleri."

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden "veliden kaynaklı sorunlar olması" (f=%23.1) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V36: "Hayır yetersiz. Öğretmenlerin isteksiz olması, **velilerin de destek vermemesi** sebeplerinden dolayı yapılmıyor."

V48: "Kendi açımdan ben başına bir şey gelir diye korkuyorum öğretmen açısından düşününce başkasının çocuğunun sorumluluğu almak çok zor. **Velileri razı etmek başlı başına bir mesele**"

V51: "Eğitim öğretim sürecinde yeteri kadar gezi yapılmadığını düşünmüyorum. Temel engellerin ise **velilerin daha duyarlı olmaması**."

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden "yeteri kadar bilgilendirme yapılmaması" (f=%17.3) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V8: "Eğitim öğretim sürecinde yeteri kadar bilimsel alan gezisi gerçekleştirilmediğini düşünüyorum. Bizce gezilerin yapılmamasının ya da gerektiği kadar yapılmamasının önündeki temel engeller; ailelerin ve eğitimcilerin yoğun çalışma programlarının olması, ekonomik imkanların sınırlı olması, **bilgi kaynaklarının yetersiz ve tatmin edici olmamasıdır**."

V89: "Velisi bulunduğu ortaokulda daha hiç gezi düzenlenmedi. Bence **bilgi eksikliği** en önemli sebeptir."

V92: "Okula hiç gerçekleşmediği için bir şey diyemiyorum eğer eğitimi için gerekli ise yapılması düşünüyorum. En önemli sebebini **bilgi eksikliği** olduğunu düşünüyorum."

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden "okul yönetiminden kaynaklı sorunlar olması" (f=%15.4) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şu şekildedir:

V2: "Yeteri düzeyde olduğunu düşünmüyorum. Bana göre en önemli sebebi **okul idaresinin** ve dolayısıyla öğretmenlerin **sorumluluk almaktan imtina etmeleri**. Ayrıca ebeveynlerin ilgisizliği de olabilir."

V10: "Hayır düşünmüyorum yeteri kadar gerçekleştirilmiyor. **Okul yönetimi bu konu üzerinde durmadığını düşünüyorum**."

V24: "Yetersiz. Ailelerin bilinçsiz olması, öğretmenlerin yeter kadar bilgi vermemesi ve **okul idaresinin beceriksizliğinden dolayı** bence."

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “güvenlik sorunu olması” (f=%12.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V30: “Yetersiz. Bence **güvenlik kaygısın** en önemli nedendir yeteri kadar yapılmaması için.”

V83: “Hayır. Bence yeterli derece yapılmıyor. **Güvenlik kaygılarından** dolayı yapılmıyor bence.”

V100: “Yetersiz. Çünkü **güvenlik nedeniyle** bazı aileler pek izin vermiyor onun için gezilerin yapılmamasının öndeki temel engeller budur ayrıca maddi yönden de sorunlar olabilir.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “zaman sorunu olması” (f=%11.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V1: “Yetersiz. En önemli sebebi maddi imkanlar, maddi imkanlar yok, **zaman yok** bu sebeple bence yapılmıyor.”

V45: “Yeteri kadar olmuyor. Bence nedeni yeterli zaman olmaması. Çünkü hafta içi okul hafta sonu kurslar oluyor. **Zaman kalmıyor.**

V55: “Hayır yeteri kadar olduğunu düşünmüyorum. Çocuklarımızın fazla **boş vakitlerinin olmadığını düşünüyorum.**”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “resmi prosedürlerin fazla olması” (f=%6.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V87: “Hayır. **Resmi izin gibi şeyler** sorun olabilir.”

V103: “Hayır gerektiği kadar yapılmıyor **prosedür olarak herhangi bir teşvikte yok** zaten. Sanki gezi yapılmasını zorlaştırır gibi şartlar var.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “ulaşım sorunu olması” (f=%6.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V46: “Yetersiz. Zaman sıkıntısı, parasal sorunlar ve **ulaşım, güvenlik gibi nedenlerle** bence yapılmıyor.”

V59: “Yetersiz, her dönem için en az bir gezi yapılması gerekir düşüncesindeyim. Birçok sebebi var, mesela **ulaşım, güvenlik, ekonomik sorunlar** gibi.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “eğitim öğretim sürecinde zorunlu olmaması” (f=%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V61: “Hiç gerçekleştirilmedi. Ulaşım ve maddi sorunlar olduğu için. **Okullarda zorunlu olmaması.** Velilerin bu konuda bilgiye ihtiyaç duyması”

V69: “Hayır. Çünkü **bu geziler zorunlu değil.** Müfredata hafta 1 saat bile olsa bilimsel alan gezisi konulmalıdır. Bence en az bir dönem yapılması zorunlu olmalıdır. Ayrıca okulun maddi imkanları uygun değil.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “MEB'den kaynaklanan sorunlar olması” (f=%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V25: “Gerçekleşmiyor. Çünkü **milli eğitim yetersiz** ekonomik imkanlar fazlalaşırsa daha iyi olur.”

V47: “Hayır yeteri kadar yapıldığını düşünmüyorum. **Milli eğitim üzerine düşeni yapmıyor.**”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlar olması” (f=%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V33: “Yeteri kadar yapılmıyor. Bence sınav kaygısı, not gibi sebeplerden dolayı öğretmenler, okul ve bazı veliler hep okulda sınava yönelik çalıştırıyoruz. Oysa gelişim bir bütündür. Yani **sistemsel bazı sorunlar var.**”

V60: “Yetersiz. Sebebi **eğitim sistemimiz.** Çünkü eğitim sistemimiz bu tür gezileri desteklemiyor.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “okuldan kaynaklanan sorunlar olması” (f=%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V21: “Yeterli yapılmıyor. **Okuldan,** öğretmen ve yöneticilerden böyle bir **talep gelmiyor.**”

V26: “Yeterli yapılmıyor hatta şimdiye kadar hiç yapılmamış. Bilmiyorum ama bence hem velilerden hem **okuldan** hem de sistemden **kaynaklı** olabilir.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “programdan kaynaklanan sorunların olması” (f=%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V6: “Bilimsel alan gezisi düzenlenmiyor temel engel eğitim **programında yer almamış** olması.”

V95: “Eğitim öğretim sürecinde yeterli kadar bilimsel alan gezisi gerçekleştirildiğini düşünmüyorum. **Müfredatta böyle gezilere yer verilmiyor** olabilir okullara ve velilere maddi durumu kötü olabilir.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “iş birliğinin olmamasından kaynaklı sorunlar olması” (f=%2.9) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V35: “Hatta hiç yapılmıyor. Öğretmen, veli ve okul idaresinin **birlikte hareket etmediği için** yeteri kadar yapılmıyor.”

V65: “Hayır yeteri kadar yapıldığını düşünmüyorum. Veli ve öğretmenler ortak bir yerde buluşamıyorlar, **iş birliği yapamıyorlar** bu nedenle.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “planlama sorunu olması” (f=%2.9) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V27: “Hayır yeterli değil bence **planlamada bir sorun var,** sistemsel sorunlar var.”

V38: “Yeteri kadar yapılmıyor. **Plan dahilinde olmaması,** resmi prosedürlerin fazla olması, maddi sıkıntılarının olması.”

Velilerin eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığına ilişkin gerekçelerinden “yaşanılan yerin imkanlarından kaynaklanan sorunlar olması” (f=%1), “medyadan kaynaklanan sorunlar olması” (f=%1) ve “personel eksikliğinin olması” (f=%1) kodu kapsamında doğrudan ifadeleri şöyledir:

V12: “Yeterli değil. Zaman, ekonomik imkân ve rehberlik edecek **personel yetersizliği.**”

V22: “Yeterli olduğunu düşünmüyorum çünkü bulunduğum **bölgenin bu aktiviteler için yeterli olmadığını** düşünüyorum ve veliler bilinçli değiller.”

V75: “Hayır yok denecek kadar az yapılmıyor. 1. Velilerin güvensizliği, 2. **Medyaya yansayan haberler,** 3. Okul yönetiminin sorumluluk almak istememesi.”

3.5. Bilimsel Alan Gezilerinin Önündeki Engellere Yönelik Çözüm Önerileri

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik velilerin çözüm önerileri incelendiğinde “veliden kaynaklanan sorunlar giderilmeli” (f=43), “ekonomik sorunlar çözülmeli” (f=39), “bilgilendirme yapılmalı” (f=27), “öğretmenden kaynaklanan sorunlar giderilmeli” (f=22), “okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar giderilmeli” (f=21), “iş birliği yapılmalı” (f=18) ve “güvenlik sorunu çözülmeli” (f=17) gibi gerekçelerinin olduğu belirlenmiştir. Diğer gerekçelerin tamamına Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Velilerin Bilimsel Alan Gezileri Önündeki Engellere Yönelik Çözüm Önerileri

Çözüm önerileri	f	%
Veliden kaynaklanan sorunlar giderilmeli.	43	41.3
Ekonomik sorunlar çözülmeli.	39	37.5
Bilgilendirme yapılmalı.	27	26
Öğretmenden kaynaklanan sorunlar giderilmeli.	22	21.2
Okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar giderilmeli.	21	20.2
İş birliği yapılmalı.	18	17.3
Güvenlik sorunu çözülmeli.	17	16.3
Ulaşım sorunu çözülmeli.	9	8.7
Planlama yapılmalı.	8	7.7
Programda yer verilmeli.	8	7.7
Resmi prosedür azaltılmalı.	8	7.7
Eğitim öğretim sürecinde zorunlu olmalı.	8	7.7
MEB’den kaynaklanan sorunlar giderilmeli.	7	6.7
Zaman sorunu çözülmeli.	5	4.8
Not kaygısı giderilmeli.	1	1
Sistemsel sorunlar çözülmeli.	1	1

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden biri olan “veliden kaynaklanan sorunlar giderilmeli” (f=%41.3) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V14: “Bütün **velilerin anlayışlı olması** lazım ve çocuklarının gezilere gitmesine izin vermelidir.”

V51: “**Veliler dediğim gibi daha duyarlı olmalı** böyle gezilerin olması için sınıf öğretmenlerine ve okul müdürüne söylememiz lazım.”

V62: “**Velilerin istemeli** ve okul idaresinin bu konular hakkında çalışmalar yapması.”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “ekonomik sorunlar çözülmeli” (f=%37.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V1: “**Ödenek temin edilmeli** ailelere yeteri kadar masraf oluyor. Okul masrafları servis, kıyafet, en çok da ek kitap masrafı yeterince ağır ve masraflı.”

V4: “Ailelerin profilleri çıkartılmalı ve her aile bilgilendirilmeli, ailenin **ekonomik imkanları göz önünde bulundurulmalı** bu tür etkinliklerde güvenlik için okul rehber öğretmenler mutlaka bulunmalı.”

V8: “Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellerin aşılması için bizce, öncelikle **bütçemizde yer temin ederek**, çevremizdeki tarihi önemi olan unsurlarımızı, sonra kültürel ve dini mekanlarımızı, daha sonra ise doğal tabiat güzelliklerimiz ile el sanatı ve sanayi merkezlerimize tatil dönemlerinde planlama yapılabilir.”

V99: “Devlet **ücretini karşıladığı gezileri düzenlenmelidir.**”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “bilgilendirme yapılmalı” (f=%26) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V40: “Bence önünde engel varsayılmaz bizlere **bilgi verilirse tüm engeller aşılr.**”

V72: “Bence **bilgilendirilme yapılmalı**, yeteri kadar bilgilendirilmemin yapılmadığını düşünüyorum.”

V95: “Okullar bu konuda mali yönden desteklenebilir müfredatta geziler konulabilir. Vatandaş bu **gezilerin önemli konusunda aydınlatılabilir** eğitimler verilebilir.”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “öğretmenden kaynaklanan sorunlar giderilmeli” (f=%21.2) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V54: “Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ve organizesinde gezi programları yapılabilir. **Öğretmenler geziler için talepte bulunabilir.**”

V56: “**Öğretmenler sorumluluk almalıdır.** Ortak ve toplu kararlar alınabilir.”

V103: “Maddi ve manevi desteklere ihtiyaç var. Ve takibi de **istekli arzulayan öğretmenler gerekir.** Ayrıca veliler bilgilendirilip bilinçlendirilirse daha çok gezi yapılabilir.”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar giderilmeli” (f=%20.3) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeler şöyledir:

V5: “Gözlem gezisinde edinilecek tecrübenin öğrenci açısında yararlı ve değerli olması için ekonomik sorunlar giderilmeli, öğretmen teşvik edilmeli, veli bilgilendirilmeli ve **okul idaresi üzerine düşeni yapmalıdır.**”

V15: “**Okul idaresi sorumluluklarını yapmalı**, güvenlik önlemleri alınmalıdır.”

V73: “Öğretmenlerin ve **idarenin sorumluluk alırsa** ve ekonomik harcamaların halledilirse sorun kalmaz.”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “iş birliği yapılmalı” (f=%17.3) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V13: “Öğretmenler ve veliler **iş birliği içinde olursa daha verimli olunabileceğine** inanıyorum.”

V33: “Okul yönetimi, öğretmen ve veliler **iş birliği ile bu sorunlar çözülür.**”

V88: “**Çeşitli kurum ve kuruluşların iş birliği yapılmalı** ve gerekli ekonomik destek sağlanmalıdır.”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “güvenlik sorunu çözülmeli” (f=%16.3) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V67: “Bilgilendirme için aileler davet edilebilir. **Güven sorunu halledilmeli.** Çünkü maalesef zaman kötü insanlar tedirgin çocuklarını göndermeye çekiniyorlar.”

V70: “Öncelikle bu konuda velilere bir seminer türü bilgi verilmesi gerekir. Çünkü kanaatimce birçok veli bu gezilerin çocuklara olan katkısını bilmemektedir. Yani geziler ne amaçla düzenlendiğini ve veriminin ne olacağını bilmeleri lazım. Daha sonra **güvenlik açısında bir açıklama** yani bir bilgi vermeleri lazım Hatta bazı velilerin de katılabilmesi de hem güvenlik hem de tereddütte kalan veliler için iç rahatlatıcı olur.”

V83: “**Güvenlik kaygıları** giderip gerekli izinler alınabilir.”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “ulaşım sorunu çözülmeli” (f=%8.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V59: “**Ulaşım, güvenlik, ekonomik sorunlar çözülmelidir.**”

V64: “**Ulaşım artabilir.** Maddi sıkıntı biraz daha az olabilir.”

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden “planlama yapılmalı” (f=%7.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V6: "Dönem eğitim programına gezilecek yer ve kültürel değer faktörü göz önüne alınarak **planlama yapılması**, MEB' in bu konuda onay vermesi için talep edilmesi gerekir."

V76: "Okulların ilk açıldığı günden itibaren **planlama yapılarak hayata geçirilebilir**. Veliler bilgilendirilmelidir."

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden "programda yer verilmeli" (f=%7.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V27: "Zamanı ve süresi öncesinde **programda yer verilmeli** ve böyle bir planlanma yapılmalıdır."

V66: "Dersler planlı çalışmalı, **ders programında değişiklik olmalı, zorunlu olmalı, hatta gezi dersi bile olmalı.**"

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden "resmi prosedür azaltılmalı" (f=%7.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V77: "**Bu gibi gezilerde velilerin iznine gerek duyulmamalı**. Okul idaresinin bilgisi dahilinde yapılması yeterli olur."

V39: "**Resmiyetler çözülmüce** veya çabuklaşınca önünde fazla engel yoktur."

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden "eğitim öğretim sürecinde zorunlu olmalı" (f=%7.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V21: "Bence **zorunlu olursa sorunlar çözülür.**"

V58: "Bizler zoraki olmadıkça (hazır pişir gelsin yerim!) ne para ne zaman ayırıyoruz. İkna edilmeli tüm veliler. **Zorunlu olmalıdır.**"

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden "MEB'den kaynaklanan sorunlar giderilmeli" (f=%6.7) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V49: "Geziler hakkında daha çok bilinçlendirme yapılabilir. **Milli Eğitim** üzerine düşeni yapmalıdır."

V85: "**Milli Eğitim** daha fazla sorumluluk alıp ön ayak olmalıdır."

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden "zaman sorunu çözülmeli" (f=%4.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V7: "Ekonomik nedenler ve **zaman sıkıntısı giderilirse** bu sorunlar aşılır. Bakanlık geziler için bütçe ayırmalı."

V46: "**Zaman sorunu**, parasal sorunlar ve ulaşım, güvenlik gibi engeller **çözülmelidir.**"

Bilimsel alan gezilerinin önündeki engellere yönelik velilerin çözüm önerilerinden "not kaygısı giderilmeli" (f=%1) ve "sistemsel sorunlar çözülmeli" (f=%1) kodu kapsamında velilerin doğrudan ifadeleri şöyledir:

V3: "**1.Not kaygısı ortadan kalkmalıdır**. 2.Ulaşım sorunu çözülmelidir. 3.Ailelere oluşturulan maddi yük azaltılmalıdır. 4.Güvenlik sorunu giderilmelidir."

V26: "**Sistemsel sorunla çözülmeli**, programda yer verilmelidir."

3.6. Eğitim Öğretim Amaçlı Bilimsel Alan Gezilerinin Veli Tarafından Gerçekleştirilmesi

Ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştirip gerçekleştirilemeyeceklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; araştırmaya katılan velilerin 68'inin (%65.4) velilerin bilimsel alan gezilerini gerçekleştirilebileceğine ilişkin inanca sahip olduğu, 36'sının (%34.6) ise gerçekleştirilemeyeceğine inandıkları belirlenmiştir (Tablo 7). Dolayısıyla velilerin yarısından fazlasının eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirilebileceğine ilişkin görüşte oldukları söylenebilir.

Tablo 7. Velilerin Bilimsel Alan Gezisi Yapabilme Yeterliği ve Gerekçeleri

	f	%
Evet, veliler bilimsel alan gezisi gerçekleştirebilir.	68	65.4
Yeterli bilgi ve birikime sahip oldukları için	19	18.3
Eğitimi öğretimden sorumlu oldukları için	17	16.3
Çok sayıda gezi yapılacağı için	13	12.5
Öğretmen-veli iş birliğini artıracığı için	12	11.5
Eğitimin paydaşı olduğu için	11	10.6
Genel anlamda faydalı olacağı için	10	9.6
Öğretmenlerin iş yükünün fazla olduğu için	6	5.8
Yeterli zamana sahip oldukları için	4	3.8
Güvenli olacağı için	3	2.9
Hayır, veliler bilimsel alan gezisi gerçekleştiremez.	36	34.6
Yeterli bilgi ve birikime sahip olmadıkları için	13	12.5
Amacına uygun olmayacağı için	13	12.5
Öğretmenle yapılan gezilerin daha verimli olduğu için	12	11.5
Öğretmenlerin yeterli bilgi ve birikime sahip oldukları için	11	10.6
Velinin iş yükünün fazla olduğu/ zamanlarının olmadığı için	11	10.6

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçeleri incelendiğinde, “yeterli bilgi ve birikime sahip oldukları (f=19), “eğitim öğretimden sorumlu oldukları” (f=17), veli sayesinde “çok sayıda gezi yapılabilceği” (f=13), “öğretmen-veli iş birliğinin artacağı” (f=12), velilerin de “eğitimin paydaşı olduğu” (f=11), velilerin düzenleyeceği gezilerin de “genel anlamda faydalı olacağı” (f=10) gibi gerekçelerinin olduğu belirlenmiştir. Diğer gerekçelerin tamamına Tablo 7’de yer verilmiştir.

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “yeterli bilgi ve birikime sahip olma” (%18.3) kodu kapsamında bazı ifadeleri şöyledir:

V15: “Evet. Gerçekleştirebilirler çünkü bu konularda velilerinde **bilgili olduğunu** düşünüyorum.”

V26: “Evet. Yapabilir, çok iyi yapabilir. Çünkü velilerin **yapabilecek yeterlilikte** olduğunu düşünüyorum. Yeter ki öğretmen istesin ve nasıl yapmamız gerektiğini söylesin.”

V102: “Evet. Özellikle yeterli **bilgi ve birikime** sahip veliler bu işi çok iyi yapabilir. Ben veli olarak öğretmenin yönergesine uyararak rahatlıkla bilimsel alan geziler düzenleyebilirim.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “eğitimi öğretimden sorumlu olma” (%16.3) kodu kapsamında bazı ifadeleri şöyledir:

V10: “Evet. Çünkü biz de eğitimden **sorumlu**uz. Özellikle biz velilere öğretmenin belirttiği yönergeye uyarsak yapabiliriz.”

V56: “Evet. Gerçekleştirebilir birlikte hareket edildiğinde neden olması çok daha faydalı olabilir. Velilerde çocuklarının eğitiminden **sorumludur.**”

V90: “Evet neden olmasın. Çünkü veliler eğitim amaçlı yapılan her etkinlikten **sorumludur.** Üzerine düşeni mutlaka yapmalıdır.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “çok sayıda gezi yapılabilmesi” (%12.5) kodu kapsamında doğrudan ifadeleri şöyledir:

V38: “Evet. Gerçekleştirebilir. Çünkü geziler çok faydalı ama öğretmenler tarafından yeteri kadar yapılmıyor. Bu nedeni önündeki engellerdir. Veli sayesinde bu engeller aşılabılır. **Çok sayıda gezi** düzenlenebilir.”

V76: “Evet. Gerçekleştirilebilir. Öğrenim açısından faydalı olur. **Çok sayıda gezi** düzelebilir.”

V86: “Evet. Biz veliler sayesinde **çok sayıda bilimsel geziler** yapılabilir. Öğretmenlerin talimatlarına uyarak geziler düzenlenirse gezinin önündeki engellerde iş birliğiyle çözülmüş olur.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “öğretmen-veli iş birliğinin artması” (%11.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V43: “Evet. Ama sadece veliler ile olmayacağını, ancak veliler ve öğretmenler ile birlikte gerçekleştirilebilir. Özellikle velilerin işe koşulması öğretmenin işin hafifletir. **İşbirliğini artırır.**”

V61: “Evet. Olabilir. Çünkü velide okulun bir parçasıdır. Çocuklarının eğitiminden sorumludur. **Okul- Aile iş birliğinin** sağlığını da olumlu yönde destekleyeceğini düşünüyorum.”

V99: “Evet. Çünkü hep beraber bu iş yapmalıyız, biz de öğretmene destek olmalıyız, bu geziler sayesinde **öğretmen ve veliler** daha çok iş birliği içinde olur.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “eğitimin paydaşı olma” (%10.6) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V27: “Evet. Yapabilir. Çünkü veli **eğitimin bir parçası** çocuklarının öğreniminden sorumludur. Bu sebeple sorumluluk almalı, mutlaka yapmalıdır.”

V69: “Evet. Kesinlikle fayda sağlayacaktır. Çünkü veli **eğitimin bir parçasıdır.**”

V101: “Evet. Neden olmasın sonuçta biz **velilerde okulun bir parçasıyız.** Çocuklarımızın eğitiminden sorumluyuz.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “genel anlamda faydalı olma” (%9.6) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V31: “Evet. Veliler de eğitim amaçlı gezilere gidebilir. Çünkü çocuklarının eğitiminden sorumludur ve çocuklarıyla daha iyi iletişim kurabildikleri için **daha verimli olacaktır.**”

V52: “Evet. Gerçekleştirebilirler. Öğrenci, veli ve öğretmenler tarafından yapılan geziler **daha verimli olur.**”

V94: “Evet olabilir. **Gezinin verimi artar.** Belki bir eğitim boyunca hiç gitmeyen öğrenciler veli ve öğretmen iş birliği sayesinde geziye gitmiş olacak.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “öğretmenlerin iş yükünün fazla olması” (%5.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V12: “Evet. Olabilir. Günümüz şartlarında **öğretmenler** bu tip etkinliklere **yetişememekte-dirler.** Veliler destek vererek daha çok gezi yapılabilir.”

V39: “Evet. Özellikle öğretmen ve bazı gönüllü velilerin birlikteliği ile yapılıncaya daha faydalı olabilir. Çünkü **öğretmenin iş yükü fazla,** veli de yardım ederse gezinin iş yükü paylaşılır.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “yeteri zamana sahip olma” (%3.8) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V65: “Evet. Gerçekleştirilebilir. Özellikle yaz tatillerinde bu geziler çok faydalı olabilir. Çünkü **velilin zaman sorunu yok. Yeter ki öğretmen istesin.**”

V66: “Evet olabilir. Çünkü bu tür geziler için öğrencilere zaman ayırmalıyız. Her **velinin zamanı var** kolaylıkla bu gezileri yapabilir.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin de gerçekleştirebileceğine ilişkin gerekçelerinden “güvenli olma” (%2.9) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V55: “Evet. Velilerle birlikte geziye gidilmesini daha uygun buluyorum. Çünkü aklım çocuğumda kalmaz. Benim için **daha güvenli** olur.”

V97: “Evet. Olabilir. Velilerle yapılan geziler **daha güvenli** olur.”

Eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini velilerin gerçekleştiremeyeceğine ilişkin veli gerekçeleri incelendiğinde ise “yeterli bilgi ve birikime sahip olmama” (f=13), velilerle yapılacak gezilerin “amacına uygun olmayacağı” (f=13), “öğretmenle yapılan gezilerin daha verimli olması” (f=12), “öğretmenlerin yeterli bilgi ve birikime sahip olması” (f=11) ve “velinin iş yükünün fazla olması” (f=11) gerekçeleri ileri sürülerek velilerin bilimsel alan gezilerini gerçekleştiremeyecekleri belirtilmiştir.

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştiremeyeceğine ilişkin gerekçelerinden “yeterli bilgi ve birikime sahip olmama” (%12.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V16: “Hayır. Veliler için zor olur. Hem **veliler (bende dahil) yeterli bilgimiz yok** çocuklara yeterince bilgi veremiyoruz. Toplu okul gezisi olursa daha verimli olacağına ve gezinin.”

V51: “Hayır. Biz veliler değil de öğretmenler böyle eğitim amaçlı gezilerin yapılması daha doğru bence. Çünkü **bizim bilmediğimiz bazı önemli bilgilerin olduğunu düşünüyorum.**”

V68: “Hayır. Biz veliler değil de öğretmenlerimizin böyle eğitim amaçlı gezilerin yapılması, daha doğru olduğunu düşünüyorum. Çünkü **velilerimiz öğretmenlerimiz kadar bilgili değiller.**”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştiremeyeceğine ilişkin gerekçelerinden “amacına uygun olmayacağı” (%12.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V103: “Hayır. Çünkü öğrenciler velilerin yanında çok bir öğrenme değil genel olarak oyun havasına sahip olurlar. Yani **veliyle yapılan geziler ciddiyetsiz olur** bence.”

V77: “Hayır. Bütün sınıfların öğrencilerini velilerin götürmesi hem çok zor hem de **gezinin amacına uygun** olmaz. Öğretmenlerin götürmesi iyi olur.”

V79: “Hayır. Öğretmenin idaresinde olarak gezilen öğrenilen geziler daha mantıklı, **amacına uygun** ve verimli olduğunu düşünüyorum.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştiremeyeceğine ilişkin gerekçelerinden “öğretmenle yapılan gezilerin daha verimli olacağı” (%11.5) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V63: “Hayır gerçekleştiremez. Gerçekleştirirse bile aynı verimliliği sağlanamayacağı bütün sınıf aynı anda arkadaşların yanında **daha verimli olur.** Öğretmen birçok bilgi verebilir.”

V67: “Hayır. Gerçekleştiremezler. Çünkü eğitim amaçlıysa **öğretmenin götürmesi daha uygun ve etkili olur.** Aile ile verimsiz olur diye düşünüyorum.”

V85: “Hayır. Bence öğrenciler arkadaş ortamı ile bu gezileri gerçekleştirilmelidir. Çünkü öğretmenle yapılacak **gezilerin daha verimli olacağını** düşünüyorum.”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştiremeyeceğine ilişkin gerekçelerinden “öğretmenlerin yeterli bilgi ve birikime sahip olması” (%10.6) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri şöyledir:

V19: “Hayır. Öğretmenin götürmesi daha faydalı olur. **Öğretmenler daha bilgilidir. Veli ise yeteri kadar bilgili değildir.**”

V37: “Hayır. Bizler öğretmenler gibi gezide eğitim amaçlı şeyler öğretemeyiz. Çünkü **öğretmenler bizden daha iyi bilirler.**”

V49: “Hayır. Öğrenciler genelde öğretmenlerinden daha kolay bilgi alıyorlar. Çünkü **öğretmenler yeterli bilgi birikimine sahiptir. Biz velilerde ise yeterli bilgi yok. Öğretmenleriyle daha verimli geçer.**”

Velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştiremeyeceğine ilişkin gerekçelerinden “velinin iş yükünün fazla olması/ zamanlarının olmaması” (%10.6) kodu kapsamında bazı doğrudan ifadeleri ise şöyledir:

V1: “Hayır. Her velinin **iş ağır günümüzde, iş yoğunluğundan** ve masraflardan kafasını kaldırabilirse dedikleriniz olabilir. Ayrıca öğretmenlerin götürmesi bilgi bakımından velilerden daha faydalı olabileceği kanaatindeyim.”

V70: “Hayır, çünkü veliler bir daha arayarak çocukları geziye götürmezler. Çalışan **anne babalar vakit bulamazlar.** Ev hanımları ya bebeğim var der ya da kadın başıma götürmedim der. Kanaatimce bu mümkün değildir. Kendim için söylüyorum çok yakın bir yer olursa götürürüm onun dışında resmi ve uzak yerlere gezi gerçekleştiremem.”

V75: “Hayır. Bu konuda öğretmenlik yapmış birisi olarak velilerin bu tarz gezilere katılacağını pek düşünüyorum. **İş yorgunluğu, fırsat bulamama** gibi nedenlerle veli toplantılarına bile katılmıyorlar. Öğretmenle çocukların katılacağı bir gezi hem zevkli hem de daha kalıcı olacaktır. Zar zor gelen velilerin gezi konusunda pek olumlu geçmeyecektir.”

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Mevcut araştırmada ortaokul öğrencilerinin velilerinin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda ilk olarak ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderme durumu ve eğitim öğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan velilerin büyük bir çoğunluğu (%97.1) eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerine çocuklarını göndermek istediklerini; çok azı (%2.9) ise bu tür gezilere çocuklarını göndermek istemediklerini belirtmiştir. Ayrıca velilerin “etkili öğrenmeyi sağlaması”, “başarıyı artırması”, “sosyalleşmeyi sağlaması”, “bilişsel bilgiyi artırması”, “dersleri sevdirmesi”, “öğrenmede kalıcılığı sağlaması”, “eğlenceli olması” ve “okula yönelik sevgiyi/bağlılığı artırması” şeklinde gerekçelerle okul tarafından gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine çocuklarını göndermek istediklerini belirtmiştir. Demir’in (2021) “Sosyal Bilgiler Dersinde Veli Eşliğinde Gerçekleştirilen İnceleme Gezilerinin Etkililiği” başlıklı çalışmasında velilerin %81.4’ünün bilimsel alan gezilerine çocuklarını gönderdikleri tespit edilmiştir. Dolayısıyla gerek Demir (2021) tarafından yapılan çalışmanın gerekse mevcut çalışmanın bulgularına göre çocuklarını bilimsel alan gezilerine gönderme konusunda velilerin yüksek düzeyde motivasyona sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmada ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin gerekliliğine ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre velilerin tamamı eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerinin yapılmasını gerekli görmektedir. Bu gerekliliği ise “etkili öğrenmeyi sağlaması”, “öğrenmede kalıcılığı sağlaması”, “başarıyı artırması”, “eğlenceli olması” şeklindeki gerekçelere bağlamışlardır. Araştırmaya katılan velilerden üçü çeşitli gerekçeler (güvenli olmaması, ulaşım sorununun olması ve bilgi eksikliğinin olması) ileri sürerek çocuklarını bilimsel alan gezilerine göndermek istemeseler de onlar dahil velilerin tamamı

eğitim ğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerekli görmektedir. Alanyazın incelemesinde de mevcut araştırmanın sonuçlarıyla paralellik gösteren bilimsel alan gezilerinin eğitim ğretim sürecinde birçok yararının (eğlenceli ve heyecan verici olması, öğrencilerin bilgi, tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilemesi, st düzeye düşünme becerilerini sağlaması, akademik başarıyı, derse yönelik tutum ve motivasyonu arttırması, öğrenmede kalıcılığı sağlaması, konuları somutlaştırması, etkili öğrenmeyi ve sosyalleşmeyi sağlaması, insan-evre ve insan-mekn arasında ilişki kurma ve gözlem becerisini geliştirmesi, vb.) olduğunu ortaya koyan alışmalar (Alkış, 2008; Atayeter, ve Tozkoparan, 2014; Atayeter ve Tozkoparan, 2016; Behrendt ve Franklin, 2014; etin vd., 2010; Demir, 2021; Doğanay, 1993; Garipağaoğlu, 2001; Gazel ve Yıldırım, 2014; Güngördü, 2006; Korkmaz, 2006; Mazman, 2007; zay, 2003; şenşekerci ve şenyurt, 2013; Tozkoparan, 2013) mevcuttur. Bu sonuçların eğitim ğretim açısından bilimsel alan gezilerinin önemini ve gerekliliğini açıkça ortaya koyduğu söylenebilir.

Mevcut araştırmada ortaokul yedinci sınıf ğrenci velilerinin tercih ettikleri bilimsel alan gezisi türüne (günübirlik/ konaklamalı) ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan velilerin 89'unun (%85.6) "günübirlik" gezileri, 15'inin (%14.4) ise "konaklamalı" gezileri tercih ettikleri belirlenmiştir. Dolayısıyla velilerin önemli bir çoğunluğunun eğitim ğretim amaçlı düzenlenen günübirlik gezileri tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin günübirlik gezileri tercih etmeleri üzerinde "konaklamalı geziler için çocuklarının yaşlarının küçük olması", "konaklamalı gezilerde endişelendikleri", "konaklamalı gezilerde güvenlik sorunu olması", "konaklamalı gezilerde ekonomik sorunlar olması" şeklindeki gerekçelerin etkili olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bilimsel alan gezileri önündeki güvenlik, ulaşım ve ekonomik gibi engelleyici faktörlerin, velilerin bilimsel alan gezisi türüne (günübirlik/konaklamalı) ilişkin tercihleri üzerinde de etkili olduğu söylenebilir.

Mevcut araştırmada ortaokul yedinci sınıf ğrenci velilerinin eğitim ğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yapılma düzeyine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan velilerin tamamının (f=104) eğitim ğretim sürecinde bilimsel alan gezilerinin yeteri kadar yapılmadığını ifade ettikleri grlmştir. Alanyazında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Sözgelimi Kenna (2019) tarafından yapılan çalışmada bilimsel alan gezilerini gerçekleştiren Sosyal Bilgiler ğretmenlerinin %30.6'sının bir kez, %25'inin iki kez, %27.8'inin üç kez ve %16.6'sının ise dört kez ve üstünde bilimsel alan gezilerini gerçekleştirdiği; Mazman (2007) tarafından yapılan çalışmada ise Sosyal Bilgiler ğretmenlerinin %4.5'inin her zaman, % 13'ünün çoğunlukla, %43.5'inin ise bazen inceleme gezilerini kullanmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Dahası ğretmenlerin %56.6'sı hazırlamış oldukları yıllık planlarda inceleme gezilerine hiç yer vermemişken, %20.3' bir kez, %14' iki kez, %4.9' üç kez ve %4.2'si ise dört ve dörtten fazla sayıda yıllık planlarda inceleme gezilerine yer vermiştir. Dolayısıyla gerek mevcut araştırmanın gerekse alanyazındaki çeşitli araştırmaların sonuçlarına göre eğitim ğretim sürecinde bilimsel alan gezilerine yeterince yer verilmediği söylenebilir. Mevcut araştırmada veliler "ekonomik sorunlar", "ğretmenden kaynaklanan sorunlar", "veliden kaynaklanan sorunlar", "yeteri kadar bilgilendirmenin yapılmaması", "okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar", "güvenlik sorunu" ve "zaman sorunu" şeklindeki gerekçeleri ileri sürerek eğitim ğretim sürecinde yeteri kadar bilimsel alan gezilerin yapılmadığını belirtmiştir. Alanyazında da "zaman baskısı, ulaşım sorunu, ekonomik ve bürokratik zorluklar" gibi nedenlerle çok az sayıda öğretmenin bu aktiviteleri tercih ettiği ortaya konulmuştur (Akengin ve Demirsoy, 2011; Atayeter ve Tozkoparan, 2014; Atayeter ve Tozkoparan, 2016; Carrier, 2009; elikkaya ve Kuş, 2009; etin vd., 2010; Ersoy ve Kaya, 2009; Güven vd., 2004; Mazman, 2007; Orion ve Hofstein, 1994; Orion vd., 1997; ztrk ve Baysal, 1999; Simmons, 1998; Tatar ve Bağrıyanık, 2012). Dolayısıyla bu yönüyle mevcut araştırmanın sonuçlarıyla alanyazında ortaya konulan sonuçların birbiriyle örtüştüğü söylenebilir.

Mevcut araştırmada bilimsel alan gezileri önündeki engellere yönelik "veliden kaynaklanan sorunlar giderilmeli", "ekonomik sorunlar zlmeli", "bilgilendirme yapılmalı", "ğretmenden kaynaklanan sorunlar giderilmeli", "okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar giderilmeli", "iş

birliği yapılmalı”, “güvenlik sorunu çözülmeli”, “ulaşım sorunu çözülmeli”, “planlama yapılmalı”, “programda yer verilmeli”, “resmi prosedür azaltılmalı”, “eğitim öğretim sürecinde zorunlu olmalı”, “MEB’den kaynaklanan sorunlar giderilmeli” ve “zaman sorunu çözülmeli” şeklindeki çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Alanyazında bilimsel alan gezilerinin önündeki engellerin kaldırılması gerektiğine ilişkin değerlendirmeler birçok çalışmanın ortak noktasını oluşturmuştur (Alkış, 2008, Ata, 2002; Bozdoğan, 2007; Çetin vd., 2010; Kamber, 2007; Mazman, 2007; Uludağ, 2003; Yıldırım, 2012). Alanyazında daha çok “ekonomik sorunların giderilmesi, bürokratik işlemlerin kolaylaştırılması, öğretim programında daha çok yer verilmesi, öğretmenleri teşvik etmesi, okul aile iş birliğinin sağlanması, zümre öğretmenler kurul kararlarında yer verilmesi, bilimsel alan gezileriyle ilgili seminer ve hizmet içi çalışmaların yapılması, bilgilendirilme toplantılarının yapılması, rehber ve el kitaplarının hazırlanması, zorunlu hale getirilmesi, veliler ve okul idaresi bilimsel alan gezileri konusunda bilinçlendirilmesi” gibi birçok çözüm önerisinde bulunulmaktadır. Dolayısıyla mevcut araştırmada inceleme gezilerinin önündeki engellere ilişkin velilerin çözüm önerileri ile alanyazındaki çeşitli araştırmalarda yer verilen çözüm önerilerinin genel anlamda benzerlik gösterdiği söylenebilir. Dahası bilimsel alan gezilerinin önündeki engellerin hala güncelliğini koruması araştırmacıları alternatif çözüm önerilerine itmektedir. Bu bağlamda Koca (2014), öğretmen eşliğinde gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerine alternatif olarak fotoğrafları ve sanal alan gezilerini önerirken; Demir (2021) ise veli eşliğinde gerçekleştirilen aile katımlı inceleme gezilerini alternatif bir yaklaşım olarak önermektedir. Dolayısıyla mevcut çalışmanın bulgularının, velilerden bu konuda alternatif olarak yararlanılabileceğini ortaya koyması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Nitekim mevcut araştırmada ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştirip gerçekleştirilemeyeceğine ilişkin görüşleri de incelenmiştir. Bu bağlamda velilerin 68’i (%65.4) velilerin bilimsel alan gezisi gerçekleştirilebileceğine ilişkin görüş bildirmişken 36’sı (%34.6) ise gerçekleştirilemeyeceğine ilişkin görüş bildirmiştir. Velilerin de eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştirilebileceğine ilişkin gerekçelerini “yeterli bilgi ve birikime sahip olma”, “eğitim öğretimden sorumlu olma”, “öğretmenlerin iş yükünün fazla olması”, “yeterli zamana sahip olma”, veli sayesinde “çok sayıda gezi yapılabilmesi”, “öğretmen-veli iş birliğinin artması”, velilerin de “eğitimin paydaşı olması”, velilerin düzenleyeceği gezilerin de “genel anlamda faydalı olacağı” şeklindeki fikirler oluşturmaktadır. Diğer taraftan velilerin eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezilerini gerçekleştirilemeyeceğine ilişkin gerekçelerini ise “yeterli bilgi ve birikime sahip olmama”, velilerle yapılacak gezilerin “amacına uygun olmayacağı”, “öğretmenle yapılan gezilerin daha verimli olması”, “öğretmenlerin yeterli bilgi ve birikime sahip olması” ve “velinin iş yükünün fazla olması” şeklinde fikirler oluşturmaktadır. Alanyazın incelendiğinde ebeveynlerin psikolojik, kültürel, (Flynn, 2007) ve sosyoekonomik (Sheldon, 2007; Yolcu, 2011) nedenlerden dolayı yeteri kadar eğitim öğretim sürecine destek veremediği belirlenmiştir. Ancak gerek Demir (2021) tarafından yapılan çalışmada gerekse Kızıldaş ve Sak (2018) tarafında yapılan çalışmada velilerin önemli bir bölümünün çocuklarına eşlik ederek bilimsel alan gezisi düzenlediği belirlenmiştir. Dahası Demir (2021) tarafından yapılan çalışmada veli eşliğinde gerçekleştirilen aile katımlı bilimsel alan gezilerinin oldukça eğlenceli olduğu, öğrencilerin derse yönelik tutum ve motivasyonlarını, akademik başarılarını, bilimsel alan gezilerine yönelik tutumlarını ve kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla her ne kadar velilerin bir kısmı çeşitli gerekçeler ileri sürerek velilerin bilimsel alan gezisi düzenleyemeyeceğini belirtmiş olsa da gerek alanyazındaki birtakım çalışmalar gerekse mevcut araştırmada velilerin de eğitim öğretim amaçlı bilimsel alan gezisi düzenleyebileceğini söylemek mümkündür.

Velilerin bilimsel alan gezilerine dönük görüşlerinin incelendiği bu araştırmanın sonuçlarına göre aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- ✓ Alanyazın incelendiğinde bilimsel alan gezilerine yönelik gerek teorik gerekse uygulamalı çok sayıda çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Ancak velilerin bilimsel alan gezilerine

yönelik görüşlerinin alındığı çalışmaların çok az olduğu görülmüştür. Bu sebeple bilimsel alan gezileri kapsamında velilere dönük gerek uygulamalı gerekse teorik çeşitli çalışmalar yapılabilir.

- ✓ Araştırmada ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin neredeyse tamamı çocuklarını bilimsel alan gezilerine gönderme konusunda istekli oldukları belirlenmiştir. Velilerin bu görüşü dikkate alındığında bilimsel alan gezilerinin önündeki engellerin aşılması durumunda eğitim öğretim sürecinde aktif biçimde bilimsel alan gezilerinden faydalanılabileceği söylenebilir. Alanyazında velilerin eğitim öğretim sürecine dahil olmasıyla gerek öğrenci gerek veli gerekse eğitimin diğer paydaşları üzerinde çeşitli olumlu yansımalarının olduğu ortaya konulmuştur. Dahası alanyazında veli eşliğinde gerçekleştirilen bilimsel alan gezilerinin öğrencilerin akademik başarılarını, derse yönelik tutum ve motivasyonlarını, bilimsel alan gezilerine yönelik tutumlarını ve kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını olumlu yönde etkilediği ortaya konulmuştur. Mevcut araştırmada da velilerin önemli bir çoğunluğunun velilerin bilimsel alan gezisi gerçekleştirebileceğine yönelik görüş belirttiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla veli eşliğinde bilimsel alan gezilerinin düzenlenmesi önerilebilir.
- ✓ Gerek alanyazında gerekse mevcut araştırmada aktif bir biçimde bilimsel alan gezilerinin gerçekleştirilmesi önünde birçok sınırlayıcı engel bulunduğu ortaya konulmuştur. Bu sınırlayıcı engellerin kaldırılması gerektiği alanyazında birçok kez vurgulanmıştır. Mevcut çalışmada veliler tarafından da bu sınırlayıcı faktörlerin kaldırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla eğitimin tüm paydaşları bilimsel alan gezilerinin önündeki sınırlayıcı engellerin kaldırılmasına yönelik iş birliği içerisinde hareket edebilir.
- ✓ Mevcut araştırmada ortaokul yedinci sınıf öğrenci velilerinin bilimsel alan gezilerine yönelik görüşleri alınmıştır. Farklı kademelerdeki öğrenci velileriyle de benzer çalışmalar yapılarak velilerin bu gezilere ilişkin görüşleri değerlendirilebilir.

5. KAYNAKÇA

Açar, S. (2010). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde gözlem gezisi uygulamasının öğrencilerin eleştirel düşünme becerisine ve çevre duyarlılığına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 298037).

Açıkgöz, M. (2006). *Sosyal bilgiler öğretiminde gezi-gözlem ve inceleme yönteminin etkinliğinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 191075).

Akengin, H., & Demirsoy, M. (2011). Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33, 5-23.

Alkış, S. (2008). Coğrafya öğretiminde inceleme gezileri ve arazi çalışmaları. R. Özey ve A. Demirci (Ed.), *Coğrafya Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar* (ss. 77-106). İstanbul: Aktif Yayınevi.

Arı, Y. (2020). Fieldwork in geography undergraduate degree programmes of Turkish Universities: status, challenges and prospects. *Journal of Geography in Higher Education*, 44(2), 285-309.

Ata, B. (2002). *Müzelerle ve tarihi mekanlarla tarih öğretimi: tarih öğretmenlerinin "müze eğitimi'ne" ilişkin görüşleri* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 120673)

Atayeter, Y., & Tozkoparan, U. (2014). Sosyal bilgiler öğretmenleri ve 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde gezi gözlem yönteminin uygulanmasına yönelik görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 1-21.

Atayeter, Y., & Tozkoparan, U. (2016). Sosyal bilgiler derslerinde gezi gözlem yöntemini planlama uygulama ve sonuçlandırma açısından bir değerlendirme. H. Babacan ve S. Özer (Ed.), *Sosyal ve Liberal Bilimlerde Yeni Yönelimler (ss. 171- 188)*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Ay, M. A. (2015). *Gezi gözlem ve inceleme yönteminin 7. sınıf sosyal bilgiler programında "ekonomi ve sosyal hayat" ünitesinde vakıflar konusunun işlenmesinde öğrenci başarı ve tutumları üzerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 399357)

Balcı, A. (2010a). The opinions of the geography teacher candidates about the place of field trips in geography teaching. *Education, 130*(4), 561-572.

Balcı, A. (2010b). The impact of geographical trips on geography teaching. *Education, 131*(1), 33-42.

Ballı, A. (2009). *9. sınıf fiziki coğrafya konuları öğretiminde gezi gözlem yönteminin önemi (Bağcılar ilçesi örneği)* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 231820)

Behrendt, M., & Franklin, T. (2014). A review of research on school field trips and their value in education. *International Journal of Environmental & Science Education, 9*(3), 235-245

Berberoğlu, E., Güder, Y., Sezer, B., & Yalçın-Özdilek, Ş. (2013). Sınıf dışı hidrobiyoloji etkinliğinin öğrencilerin duyuşsal bakış açıları üzerine etkisi örnek olay incelemesi: Çanakkale bilim kampı. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 21*(3), 1177-1198.

Boyle, A., Maguire, S., Martin, A., Milsom, C., Nash, R., Rawlinson, S., Turner, A., Wurthmann, S., & Conchie, S. (2007). Fieldwork is good: the student perception and the affective domain. *Journal of Geography in Higher Education, 31*(2), 299-317.

Bozdoğan, A. E. (2007). *Bilim ve teknoloji müzelerinin fen öğretimindeki yeri ve önemi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 207028)

Carrier, S. J. (2009). The effects of outdoor science lessons with elementary school students on preservice teachers' self-efficacy. *Journal of Elementary Science Education, 21*(2), 35-48.

Creswell, J. W. (2019). *Eğitim araştırmaları nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (H. Ekşi, Çev.). İstanbul: Edam.

Çelikkaya, T., & Kuş, Z. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(2), 741-758.

Çengelci, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf dışı öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 13*(3), 1823-1841.

Çetin, M. A., & Metin, C. (2013). Mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin tarih bilgisi ve bilincinin oluşumunda ve öğrencinin akademik başarısındaki etkisi. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi, 1*(1), 44-66.

Çetin, T., Kuş, Z., & Karatekin, K. (2010). Sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin gezi-gözlem yöntemine ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2*, 158-180.

Çulha, B. (2006). *Tarihsel mekanlarda keşfederek öğrenme yoluyla sosyal bilgiler öğretimine yönelik öğrenci görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 189836)

Demir, Y. (2021). *Sosyal bilgiler dersinde veli eşliğinde gerçekleştirilen inceleme gezilerinin etkililiği* (Doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.

DeWitt, J., & Storksdieck, M. (2008). A short review of school field trips: key findings from the past and implications for the future. *Visitor Studies*, 11(2), 181-197.

Dillon, J., Rickinson, M., Teamey, K., Morris, M., Choi, M. Y., Sanders, D., & Benefield, P. (2006). The value of outdoor learning: evidence from research in the UK and elsewhere. *School Science Review*, 87(320), 107-111.

Doğanay, H. (1993). *Coğrafyada metodoloji genel metodlar ve özel öğretim metodları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Ersoy, A. F., & Kaya, E. (2009). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının (2004) uygulama sürecine ilişkin öğrenci görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 71-86.

Ertaş, H. (2012). *Okul dışı etkinliklerle desteklenen eleştirel düşünme öğretiminin, eleştirel düşünme eğilimine ve fizik dersine yönelik tutuma etkisi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 305894)

Flynn, G. V. (2007). Increasing parental involvement in our schools: the need to overcome obstacles. promote critical behaviors and provide teacher training. *Journal of College Teaching & Learning*, 4(2), 23-30.

Fuller, C. I. (2006). What is the value of fieldwork? answers from new zealand using two contrasting undergraduate physical geography field trips. *New Zealand Geographer*, 62, 215-220.

Fuller, C. I., Edmondson, S., France, D., Higgitt, D., & Ratinen, I. (2006). International perspectives on the effectiveness of geography fieldwork for learning. *Journal of Geography in Higher Education*, 30(1), 89-101.

Garipağaoğlu, N. (2001). Gezi-gözlem metodunun coğrafya eğitimi ve öğretimindeki yeri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 2(3), 13-30.

Gazel, A. A., & Yıldırım, R. (2014). İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler derslerinde gezi-gözlem yönteminin uygulanma durumunun incelenmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 7(2), 246-270.

Gökkaya, A., K., & Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi yerlerin kullanımının akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 483-506.

Griffin, J. (2004). Research on students and museums: looking more closely at the students in school groups. *Science Education*, 88(1), 59-70.

Griffin, J., & Symington, D. (1997). Moving from task oriented to learning oriented strategies on school excursions to museums. *Science Education*, 81(6), 763-779.

Güleç, S., & Alkış, S. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 63-78.

Güler, A. (2009). *Programlı ve etkili bir müze gezisi için geliştirilen müze eğitim paketinin etkinliğinin ölçülmesi (ankara ili ilköğretim 1. kademe 3. sınıf sanat etkinlikleri dersi örneği)* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 228348)

Güngördü, E. (2006). *Eğitim fakülteleri için coğrafyada öğretim yöntemleri ve çağdaş öğretim yaklaşımları ilkeler-uygulamalar*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Güven, A., Gazel, A. A., & Sever, R. (2004). Tarih öğretmenlerinin gezi-gözlem uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 225-235.

Han, L. F., & Foskett, N. H. (2007). Objectives and constraints in geographical fieldwork: teachers' attitudes and perspectives in senior high schools in taiwan. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 16(1), 5-20.

Kamber, T. (2007). *2005-2006 yeni öğretim programında sosyal bilgiler dersi etkinliklerinin uygulanabilirliğinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 205942)

Karakaş Özür, N. (2010). *Sosyal bilgiler dersinde sınıf dışı etkinliklerin öğrenci başarısına etkisi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 279700)

Kayağ, R. (2009). *Sosyal bilgiler dersinin etkililiği açısından materyal kullanımı ve gezi-gözlem metodunun uygulanması* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 241842)

Kenna, J. L. (2019). Field trips among secondary social studies teachers in florida. *Journal of Social Studies Education Research*, 10(3), 1-16.

Kenna, J. L., & Russell, W. B., (2015). Tripping on the core: utilizing field trips to enhance the common core. *Social Studies Research and Practice*, 10(2), 96-110.

Kent, M., Gilbertson, D. D., & Hunt, C. O. (1997). Fieldwork in geography teaching: a critical review of the literature and approaches. *Journal of Geography in Higher Education*, 21(3), 313-332.

Kızılcıoğlu, A. (2003). İlköğretim okullarında bir kırsal yerleşmeye düzenlenecek gözlem gezisinde gerçekleştirilecek etkinlikler ile bir gezi planı önerisi. Balıkesir Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 2-21.

Kızıлтаş, E. (2016). *Okul öncesi eğitim programında yer alan etkinliklerle bütünleştirilmiş alan gezisi etkinliklerinin 48-66 aylık çocukların sosyal duygusal beceri gelişimine etkisi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 449645)

Kızıлтаş, E., & Sak, R. (2018) Anne-babaların perspektifinden alan gezisi etkinlikleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 8(3), 468-480.

Koca, M. K. (2014). *Arazi çalışması temelli öğretim etkinliklerinin sosyal bilgiler dersine uygulanabilirliği* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 356640)

Korkmaz, N. (2006). *Volkan topoğrafyası konularının öğretiminde gezi- gözlem yönteminin öğrenci başarısına etkisi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 187654)

Lai, K. C. (1999). Freedom to learn: a study of the experiences of secondary school teachers and students in a geography field trip. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 8(3), 239-255.

Lakin, L. (2006). Science beyond the classroom. *Journal of Biological Education*, 40(2), 88-90.

Mazman, F. (2007). *Sosyal bilgiler eğitiminde gezi-gözlem metodunun uygulanmasına ilişkin bir araştırma (Tokat örneği)* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 204638)

Medzini, A., Meishar-Tal, H., & Sneh, Y. (2015). Use of mobile technologies as support tools for geography field trips. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 24(1), 13-23.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Michie, M. (1998). Factors influencing secondary science teachers to organise and conduct field trips. *Australian Science Teacher's Journal*, 44(4), 43-50.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2019). *Nitel veri analizi: Genişletilmiş bir kaynak kitap* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4. 5. 6 ve 7. sınıflar)*. Ankara.

Munday, P. (2008). Teacher perceptions of the role and value of excursions in years 7-10 geography education in Victoria, Australia. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 17(2), 146-169.

Orion, N., & Hofstein, A. (1994). Factors that influence learning during a scientific field trip in a natural environment. *Journal of Research in Science Teaching*, 31(10), 1097-1119.

Orion, N., Hofstein, A., Tamir, P., & Giddings, G. J. (1997) Development and validation of an instrument for assessing the learning environment of outdoor science activities. *Science Education*, 81, 161-171.

Özay, E. (2003). *Ortaöğretim coğrafya eğitimi ve öğretiminde gezi-gözlem metodunun öğrenci başarısı üzerine etkisi ve diğer öğretim metodlarıyla karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 124759)

Özkan, İ. (2009). *Gezi-gözlem ve inceleme yönteminin 6.sınıf sosyal bilgiler programı ülkemizin kaynakları ünitesindeki öğrenci başarılarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 263523)

Öztürk, C., & Baysal, N. (1999). İlköğretim 4-5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(6), 11-20.

Panelli, R., & Welch, R. V. (2005). Teaching research through field studies: a cumulative opportunity for teaching methodology to human geography undergraduates. *Journal of Geography in Higher Education*. 29(2). 255-277.

Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, Sage.

Sheldon, S. B. (2007). Improving student attendance with school, family and community partnerships. *The Journal of Educational Research*, 100(5), 267-275.

Simmons, D. (1998) Using natural settings for environmental education: perceived benefits and barriers. *Journal of Environmental Education*, 29(3), 23-31.

Sitali-Mubanga¹, G. N., Lukonga¹, L. R., & Denuga, D. D. (2018). Effects of lack of field trips on learner's performance in social studies at primary school. *International Journal of Education*, 10(2), 60-73.

Şan, A. (2016). *Ortaokul sosyal bilgiler derslerinde çevre gezilerinin etkililiği üzerine öğretmen görüşlerinin incelenmesi (Antalya ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 436755)

Şenşekerci, E., & Şenyurt, S. (2013). *Zamanda yolculuk: Topluma hizmet uygulamaları dersi bağlamında bir tarihsel çevre farkındalığı çalışması* (Poster Bildiri), Uludağ Üniversitesi III. Bilgilendirme ve AR-GE Günleri Bursa/Türkiye.

Şenyurt, S. (2013). Education for sustainable development through fieldwork in geography lessons. O. Strelava, İ. Hristov, K. Mortan, P. Peeva, R. Sam, N. Sam, E. Galay ve E. Atasoy (Editörler), *The science and education at the beginning of the 21st century in Turkey* (ss. 153-163). Sofija: St.Kliment Ohridski University Press.

Tatar, N., & Bağrıyanık, K. E. (2012). Fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896.

Taylor, S. I., Morris, V. G., & Cordeau-Young, C. (1997). Field trips in early childhood settings: expanding the walls of the classroom. *Early Childhood Education Journal*, 25(2), 141-147.

Taylor, S. I., Morris, V., ve Cordeau-Young, C. (1997). Field trips in early childhood settings: Expanding the walls of the classroom. *Early Childhood Education Journal*, 25(2), 141-146.

Tortop, H. S., & Özek, N. (2013). Proje tabanlı öğrenmede anlamlı alan gezisi: güneş enerjisi ve kullanım alanları konusu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 300-307.

Tozkoparan, U. (2013). *Burdur ilindeki öğrencilerin gezi ve seyahat kültürü üzerine düşünceleri* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 330906)

Uludağ, Ö. (2003). *İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde araştırma inceleme yoluyla öğretim ve geleneksel öğretimin akademik başarıya etkisi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 125689)

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, R. (2012). *İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler derslerinde gezi gözlem yönteminin uygulanma durumunun incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez no. 319874).

Yolcu, H. (2011). Türkiye'de eğitimde yerelleşme ve ailelerin okul yönetimine katılımının güçlendirilmesi: değişen ne?. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(3), 1229- 1251.

6. EXTENDED ABSTRACT

Scientific field trips, which are one of the very entertaining and exciting activities (Tortop & Özek, 2013), unfortunately, cannot be included in the educational process by teachers for various reasons. It has been revealed in various research that teachers cannot benefit from scientific field trips for various reasons, especially time pressure, economic and bureaucratic restrictions, and transportation problems. However, it is emphasized that the obstacles in front of scientific field trips should be eliminated in the relevant research. It is observed that many theoretical and applied studies on scientific field trips, which are extensive in their inclusiveness, have been conducted by different disciplines. It is observed that many studies have been conducted by different disciplines, especially geography and social studies discipline fields, regarding scientific field trips both at the national and international levels. In related studies, it was found that the participants consisted mostly of students and teachers, but parents were not given much space. Indeed, at the national level, only one study was reached in which parents took part as participants. In the study conducted by Kızıldaş and Sak (2018), the opinions and experiences of the parents of preschool students who have experience in scientific field trips were examined. There have not been any studies in the literature in which the opinions of parents on scientific field trips were taken at the secondary school level. However, as before school, it is important to get the opinions of parents about scientific field trips at the primary and secondary school level. As a matter of fact, it is essential to obtain the approval and support of parents to organize scientific field trip activities in the educational process (Kızıldaş, 2016). If this is achieved, that is, "it is thought that teachers will take part in field trip studies more often if they provide family support" (Kızıldaş and Sak, 2018, p. 471). Therefore, it can be said that taking the opinions of the parents of secondary school students about scientific field trips is very important in terms of the applicability and effectiveness of these trips. For these reasons, the current research aimed to examine the views of the parents of the seventh-grade secondary school students on scientific field trips. It is thought that the research will contribute to the relevant literature. The main problem sentence of the research is "What is the opinion of the parents of the seventh-grade secondary school students about the scientific field trips?" it is in the form of.

The research was conducted taking into account the basic qualitative research method. The study universe of the research consists of the parents of seventh grade students in the central district of Kilis province in the fall semester of the 2021-2022 academic year. The study group consists of the parents of 104 seventh grade students studying in the central district of Kilis province in the fall semester of the 2021-2022 academic year. This sample group consists of parents in a public secondary school selected by appropriate sampling method (Creswell, 2019; Yıldırım and Şimşek, 2016). Although 116 parents were included in the sample group at the beginning of this study, the data of 12 parents who left some or all of the questions in the "Parent Opinion Form" and "Personal Information Form" blank were not included in the study. Thus, 56.7% of the participants are female and 43.3% are male parents. In addition, 14.4% of the participants graduated from primary school, 27.9% from secondary school, 24% from high school, 26.9% from undergraduate and 6.7% from postgraduate education. When the age status of the participants is examined, it is seen that 9.6% December 20-30, 61.5% 31-40, 26.9% 41-50, 1.9% 51 years and older. Demographic information of the participants is presented in Table 1. In this study, to determine the opinions of secondary school seventh grade parents about scientific field trips, parents were given a "Parent Opinion Form" and asked to answer the questions in the form. The parents who participated in the study were informed about the purpose of the study

in the “Personal Information Form” and that participation in the study is based on volunteering. In addition, information about the demographic characteristics of the participants was collected through the “Personal Information Form”. The data of the study were collected through the “Parent Opinion Form” in electronic environment in the fall semester of 2021. Then, the data were subjected to content analysis through the “Maxqda 12” program, encoded and these generated codes were presented in tables under the relevant themes. While the data were encoded to clear the research from personal misconceptions, the same process was performed independently by two different experts. Thus, the reliability of the study was increased, and it was aimed to prevent the factors that negatively affect the reliability of the research. Therefore, a common opinion has been reached by determining not only what the qualitative findings obtained in the study mean according to the researcher, but also what they mean according to multiple people. This process, which is also expressed as a consensus between Decoders, is very important in terms of the reliability of the research. As a matter of fact, the consensus between Decoders was analyzed using the “consensus between Decoders” button from the “Analysis” tab of the “Maxqda 12” program. According to this, the consensus between Decoders in the research. it is concluded that there are 87 (87%). According to this result, it can be said that the consensus or reliability between Decoders is quite good. Because of your trustworthiness. It is emphasized that being over 80 (80%) is a sufficient result (Miles and Huberman, 2019). While the direct statements of the parents were given in the research, codes such as V1, V2, V3 ... were used instead of the names of the parents. Thus, codes from V1 to V104 have been created.

As a result of the research, it was determined that all parents believe that scientific field trips are necessary for educational purposes, almost all (97.1%) want to send their children to scientific field trips for educational purposes, and a significant majority (85.6%) prefer day trips. In addition, more than half (65.4%) of the parents who participated in the research expressed the opinion that parents can also conduct a scientific field trip. In addition, within the scope of the research, parents stated that they believe that there are not enough scientific field trips in the educational process and made various suggestions for solutions to remove obstacles to scientific field trips.